

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, Z. Ú., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**POMOC OBĚTEM TRESTNÝCH ČINŮ –
RODINÁM PO PADLÝCH POLICISTECH RUKOU
PACHATELE**

Autor práce: Štěpáník Ondřej

Studijní program: Bezpečnostně právní činnost

Forma studia: Kombinovaná

Vedoucí práce: doc. JUDr. Roman Svatoš, Ph.D.

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH STUDIÍ, z. ú.
Žižkova tř. 1632/5b, 370 01 České Budějovice

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jméno a příjmení studenta: Ondřej Štěpáník

Studijní program: Bezpečnostně právní činnost

Forma studia: Kombinovaná

Místo studia: České Budějovice

Název bakalářské práce: Pomoc obětem trestných činů – rodinám po padlých policistech rukou pachatele

Název bakalářské práce v anglickém jazyce: Assistance to Victims of Crimes – Families of Fallen Police Officers at the Hands of the Perpetrator

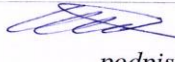
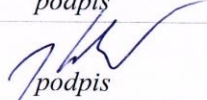
Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

Vedoucí bakalářské práce: doc. JUDr. Roman Svatoš, Ph.D.

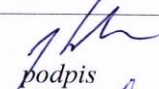
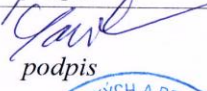

Datum zadání bakalářské práce: březen, 2025

Cíl bakalářské práce:

Hlavním cílem bakalářské práce je zmapovat, jaká je poskytovaná pomoc pozůstalým po obětech – příslušnících Policie ČR, kteří zahynuli rukou pachatele. Vedlejším cílem je zjistit, zda je poskytovaná pomoc těmto pozůstalým dostačující, pokud ne, navrhnout zlepšení rozsahu pomoci pro pozůstalé.

Student: Ondřej Štěpáník	31. 3. 2025 datum	 podpis
Vedoucí práce: doc. JUDr. Roman Svatoš, Ph.D.	7. 4. 2025 datum	 podpis

Schvaluji zadání bakalářské práce:

Vedoucí katedry: doc. JUDr. Roman Svatoš, Ph.D.	7. 4. 2025 datum	 podpis
Prorektor pro studium a vnitřní záležitosti: doc. PhDr. Miroslav Sapík, Ph.D.	7. 4. 2025 datum	 podpis
Rektor: doc. Ing. Jiří Dušek, Ph.D.	17. 4. 2025 datum	 podpis



Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v seznamu použitých zdrojů.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce v elektronické podobě ve veřejně přístupné části infodisku VŠERS, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky vedoucího a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce systémem na odhalování plagiátů.

.....

Děkuji vedoucímu bakalářské práce doc. JUDr. Romanovi Svatošovi, Ph.D. za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

ABSTRAKT

ŠTĚPÁNÍK, O. Pomoc obětem trestných činů – rodinám po padlých policistech rukou pachatele: *bakalářská práce*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2026. 70 s. Vedoucí bakalářské práce: doc. JUDr. Roman Svatoš, Ph.D.

Klíčová slova: oběti trestných činů, padlí policisté, pozůstalí, psychologická pomoc, Nadace policistů a hasičů, Křesťanská policejní asociace.

Bakalářská práce se zabývá problematikou pomoci obětem trestných činů se zaměřením na rodiny policistů, kteří zahynuli při výkonu služby. Cílem práce je analyzovat současný systém podpory těchto rodin, zjistit jejich zkušenosti s poskytovanou pomocí a navrhnout opatření vedoucí k jejímu zefektivnění.

V teoretické části jsou vymezeny základní pojmy související s pomocí obětem trestných činů, popsány formy psychologické, sociální a duchovní podpory a charakterizována činnost Nadace policistů a hasičů a Křesťanské policejní asociace. Praktická část je založena na kvalitativním výzkumu formou řízených rozhovorů s krizovým interventem Policie ČR a pozůstalými po padlých policistech. Jedná se o tři nezávislé případy padlých policistů z pohledu syna, manželky a rodičů.

Práce přináší doporučení, jak posílit systém pomoci rodinám po padlých policistech a podtrhuje význam lidského, citlivého a trvalého přístupu k těm, kteří ztratili blízkého při službě veřejnosti.

ABSTRACT

ŠTĚPÁNÍK, O. Assistance to Victims of Crimes – Families of Fallen Police Officers at the Hand of the Perpetrator: *Bachelor Thesis*. České Budějovice: The College of European and Regional Studies, 2026. 70 p. Supervisor: doc. JUDr. Roman Svatoš, Ph.D.

Key words: Victim of Crime, Fallen Police Officers, Bereaved Families, Psychological Support, Police and Firefighters Foundation, Christian Police Association.

The bachelor's thesis focuses on support for victims of crime, specifically on families of police officers who lost their lives in the line of duty. The aim of the thesis is analyze the available support, and to propose improvements to enhance its effectiveness.

The theoretical part defines key concepts related to victim support, describes forms of psychological, social and spiritual assistance, and characterizes the work of the Police and Firefighters Foundation and Christian Police Association. The practical part is based on qualitative research using semi – structured interviews with crisis intervention team of Czech Police and relatives of fallen police officers. These are three independent cases of fallen police officers from the perspectives of a son, wife and parents.

The thesis provides recommendations for strengthening support for the families of fallen police officers and emphasizes the need for a human, empathetic and long – term approach to those who lost a loved one in the service of others.

Obsah

Úvod.....	9
1 Cíl a metodika bakalářské práce	10
2 Oběť trestného činu.....	12
2.1 Typologie obětí trestného činu.....	13
2.2 Viktimologie	13
2.3 Viktimizace a její formy.....	14
2.4 Viktimnost a rizikové faktory	15
3 Krizová intervence	17
3.1 Smysl a cíl krizové intervence	17
3.2 Role pomáhajícího pracovníka.....	17
3.3 Krizová intervence u policistů a jejich rodin	18
3.4 Dlouhodobá podpora po krizi.....	18
4 Zákon o obětech trestných činů.....	20
4.1 Základní principy zákona.....	20
4.2 Kdo je považován za oběť.....	20
4.3 Finanční pomoc a odškodnění.....	21
4.3.1 Pomoc obětem trestných činů	23
4.4 Metody pomoci obětem a pozůstalým po obětech trestných činů	24
4.5 Psychologická pomoc a krizová intervence	24
4.6 Sociální a praktická pomoc	25
4.7 Právní pomoc	25
4.8 Duchovní a komunitní pomoc.....	25
4.9 Křesťanská policejní asociace (KPA)	26
4.10 Nadace policistů a hasičů (NPH)	27
5 Praktická část – realizace výzkumu	29
5.1 Cíl výzkumu	29

5.2	Výzkumné otázky.....	29
5.3	Metodika výzkumu.....	29
5.3.1	Technika sběru dat	30
5.3.2	Výzkumný vzorek	30
5.4	Etika výzkumu	30
5.5	Výsledky výzkumu – analýza rozhovorů.....	31
5.6	Externí profesní pohled krizového intervenanta Policie ČR.....	37
5.6.1	Specifika práce s pozůstalými po padlých policistech.....	37
5.6.2	Role Policie ČR, psychologů a dalších složek	38
5.6.3	Vnímané problémy a limity systému	38
5.6.4	Možné zlepšení do budoucna	38
5.7	Zhodnocení výsledků výzkumu	39
5.8	Návrhy opatření a doporučení pro zlepšení systému podpory pozůstalých....	44
	Závěr	50
	Seznam použitých zdrojů	51
	Seznam zkratk	53
	Seznam tabulek a grafů	54
	Seznam příloh.....	55
	Přílohy	56

Úvod

Policisté patří mezi profese, které jsou neoddělitelně spjaty s ochranou života, zdraví a majetků občanů. Každý den vykonávají službu, jež s sebou přináší nejen profesní odpovědnost, ale také riziko, že se domů již nevrátí. V takové chvíli zůstává prázdné místo nejen v řadách policie, ale především v rodině, která ztratila člověka, jenž pro ni znamenal celý svět. Pro tyto rodiny se život během okamžiku obrací naruby. Přichází bolest, nejistota, otázky, ale také potřeba opory a pochopení. Právě tato pomoc – lidská, finanční i psychologická – tvoří základ tématu této práce.

Pomoc obětem trestných činů je v České republice legislativě ukotvena v zákonu č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů ve znění pozdějších předpisů (dále jen „Zákon o obětech trestných činů“ nebo „ZOTČ“).¹ Tento zákon definuje, kdo je obětí, jaká má práva a jakou podporu může od státu či dalších institucí získat. V praxi se však ukazuje, že rodiny policistů, kteří zemřeli při výkonu služby, mají specifické potřeby, které běžná právní úprava nedokáže zcela pokrýt. Jejich ztráta má jiný rozměr – osobní i společenský. Na jednu stranu jsou hrdí na to, že jejich blízký padl při ochraně ostatních, na druhou stranu čelí bolestné skutečnosti, že jeho oběť zůstává často nepochopena nebo rychle zapomenuta. Pomoc, kterou by měly tyto rodiny dostávat, by proto neměla být pouhou formalitou, ale skutečným výrazem vděčnosti a respektu.

Cílem bakalářské práce je zmapovat, jaká je poskytovaná pomoc pozůstalým po obětech – příslušníků Policie ČR, kteří zahynuli rukou pachatele. Vedlejším cílem je zjistit, zda je poskytovaná pomoc těmto pozůstalým dostačující, a pokud ne, navrhnout zlepšení rozsahu pomoci pro pozůstalé.

Téma pomoci rodinám po padlých policistech není jen odbornou otázkou, ale také morální zkouškou společnosti. Jak se chováme k těm, kteří přišli o svého blízkého při ochraně nás všech, vypovídá o tom, jaké hodnoty považujeme za důležité. Vyjadřuje naši úctu, vděčnost i schopnost solidarity. Tato práce proto usiluje o hlubší pochopení problematiky a o to, aby připomněla, že za každým padlým policistou stojí rodina, která potřebuje nejen pomoc, ale především vědomí, že na její oběť společnost nezapomněla.

¹ ČESKO. Zákon č. 45 ze dne 30. ledna 2013 o obětech trestných činů a o změně některých zákonů (zákon o obětech trestných činů). In: *Sbírka zákonů České republiky. 2013*, částka 20, s. 322-348. Dostupné také z WWW: <https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu>. ISSN 1211-1244.

1 Cíl a metodika bakalářské práce

Hlavním cílem bakalářské práce je zmapovat, jaká je poskytovaná pomoc pozůstalým po obětech – příslušnících Policie ČR, kteří zahynuli rukou pachatele, a to z hlediska právního rámce, institucionální praxe a psychologické podpory. Vedlejším cílem je zjistit, zda je poskytovaná pomoc těmto pozůstalým dostačující, pokud ne, navrhnout zlepšení rozsahu pomoci pro pozůstalé.

Aby bylo dosaženo cílů práce, jsou konkretizovány následující dílčí cíle:

- 1) Popsat právní úpravu pomoci obětem trestných činů a její vztah k pozůstalým po padlých policistech.
- 2) Charakterizovat formy institucionální pomoci poskytované státními orgány, především Policií ČR, Ministerstvem vnitra ČR a dalšími institucemi.
- 3) Zmapovat činnost Křesťanské policejní asociace a Nadace policistů a hasičů.
- 4) Zjistit, jak pozůstalí vnímají poskytnutou pomoc a jaké potřeby zůstávají nenaplněné.
- 5) Na základě zjištění navrhnout možné způsoby, jak zefektivnit systém podpory a zvýšit kvalitu péče a rodiny padlých policistů.

Z těchto cílů vychází výzkumné otázky:

- 1) Jaká byla poskytnuta pomoc pozůstalým po příslušnících Policie ČR, kteří zahynuli rukou pachatele?
- 2) Jaký rozsah pomoci by byl potřebný, aby se pozůstalí lépe vyrovnali s touto nepříznivou situací?

V teoretické části bude provedena rešerše odborné literatury, právních předpisů a oficiálních dokumentů Policie ČR, Ministerstva vnitra ČR, Křesťanské policejní asociace a Nadace policistů a hasičů. Hlavní právní rámec tvoří zákon o obětech trestných činů, který stanoví práva obětí a pozůstalých² a zákon č. 273/2008 Sb., o Policii ČR ve znění

² ČESKO. Zákon č. 45 ze dne 30. ledna 2013 o obětech trestných činů a o změně některých zákonů (zákon o obětech trestných činů). In: *Sbírka zákonů České republiky. 2013*, částka 20, s. 322-348. Dostupné také z WWW: <https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu>. ISSN 1211-1244.

pozdějších předpisů (dále jen „Zákon o Policii ČR“ nebo „ZPČR“), jenž upravuje povinnosti policie vůči svým příslušníkům.³

Součástí teoretické části je i analýza aktivit nevládních a charitativních organizací, které doplňují státní systém pomoci. Křesťanská policejní asociace poskytuje především duchovní a psychologickou podporu, pořádá setkání s pozůstalými a pomáhá budovat komunitní zázemí pro rodiny policistů.

Empirická část využívá kvalitativní výzkumnou strategii, konkrétně polostrukturované rozhovory s pozůstalými po padlých policistech (syn, manželka a rodiče). Rozhovory se zaměří na zkušenosti respondentů s poskytnutou pomocí od Policie ČR, Nadace policistů a hasičů a Křesťanské policejní asociace. Samostatnou kapitolou je i výstup z rozhovoru s krizovým interventem Policie ČR a jeho pohled na způsob a rozsah pomoci jak pozůstalých, tak spolupracovnících po padlých policistech.

Omezením práce je malý počet respondentů, který je dán citlivostí a specifičností zkoumaného tématu. Přesto lze očekávat, že získané poznatky budou mít významný přínos pro praxi a mohou být využity při tvorbě koncepčních doporučení pro rozvoj systému pomoci pozůstalým po příslušnících bezpečnostních sborů.

Pomoc obětem trestných činů patří mezi nejcitlivější oblasti trestní politiky i sociální práce. Každý trestný čin má nejen právní, ale také psychologické, sociální a morální důsledky, které dopadají na oběť, její rodinu i širší okolí. Zvláště specifickou skupinu tvoří rodiny policistů, kteří při výkonu služby zahynuli rukou pachatele trestného činu. V jejich případě se prolíná osobní ztráta s veřejným rozměrem události – oběť je zároveň představitelem státu a jeho hodnot.

Jak upozorňují Čírtková a Vitoušová, úkolem pomáhajících profesí je pomoci oběti „znovu získat kontrolu nad situací, obnovit pocit bezpečí a důvěru v okolní svět“.⁴ Právě tato citlivá rovina se stává východiskem odborné diskuse o tom, jak má být pomoc koncipována, koordinována a poskytována, aby vedla k uzdravení.

³ Česko. Zákon č. 273 ze dne 17. července 2008, o Policii České republiky (zákon o Policii České republiky). In: *Sbírka zákonů České republiky. 2008*, částka 91, s. 4086–4115. Dostupné také z WWW: <https://aplikace.mv.gov.cz/sbirka-zakonu/>. ISSN 1211-1244.

⁴ ČÍRTKOVÁ, L., VITOUŠOVÁ, P. *Pomoc obětem (a svědkům) trestných činů: příručka pro pomáhající profese*. Praha: Grada, 2007, s. 17.

2 Oběť trestného činu

Pojem oběť trestného činu je v současné době pevně zakotven nejen v právní teorii, ale i v praktické činnosti orgánů činných v trestním řízení. Dle ustanovení § 2 ZOTČ se obětí rozumí fyzická osoba, které bylo nebo mělo být trestným činem ublíženo na zdraví, způsobená škoda nebo nemajetková újma nebo na jejíž úkor se pachatel trestným činem obohatil nebo měl obohatit⁵. Zákon dále výslovně uvádí, že obětí je i pozůstalý po osobě, která v důsledku trestného činu zemřela, a má právo na podporu a zacházení s respektem a důstojností.⁶

V minulosti byla pozornost věnována spíše pachateli než oběti, přičemž teprve rozvoj viktimologie a humanizace trestního práva přinesly zásadní posun a uznání práv a potřeb obětí.⁷

Z právního hlediska vychází česká odborná literatura z definice, kterou kodifikoval ZOTČ. Tuto definici rozvíjejí autoři Gřivna a Jelínek, kteří oběť charakterizují nejen jako právní subjekt, ale také jako nositele osobních a důstojnostních práv.⁸

Psychologická perspektiva doplňuje právní rámec o hlubší pochopení prožívání oběti. Velikovská upozorňuje, že oběť je člověk, který musí znovu nalézt rovnováhu mezi tím, co ztratil, a tím, co mu zůstalo.⁹ Pomoc proto nesmí být jen formální, ale musí být postavena na empatii a porozumění.

V případě rodin padlých policistů se objevuje více vrstev traumat: ztráta, mediální tlak a symbolický dopad událostí na profesní komunitu.

Rozdíly mezi autory se projevují především v přístupu k pojetí oběti – právníci (např. Gřivna, Jelínek) zdůrazňují institucionální a procesní ochranu, zatímco psychologové a sociologové (např. Čírtková, Velikovská) se zaměřují na prožívání

⁵ ČESKO. Zákon č. 45 ze dne 30. ledna 2013 o obětech trestných činů a o změně některých zákonů (zákon o obětech trestných činů). In: *Sbírka zákonů České republiky. 2013*, částka 20, s. 322-348. Dostupné také z WWW: <https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu>. ISSN 1211-1244.

⁶ ČESKO. Zákon č. 45 ze dne 30. ledna 2013 o obětech trestných činů a o změně některých zákonů (zákon o obětech trestných činů). In: *Sbírka zákonů České republiky. 2013*, částka 20, s.322-348. Dostupné také z WWW: <https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu>. ISSN 1211-1244.

⁷ JELÍNEK, J. *Trestní zákoník a trestní řád s poznámkami a judikaturou*. 7. akt. vyd. Praha: Legnes, 2017, s. 26.

⁸ GŘIVNA, T., JELÍNEK, J. *Zákon o obětech trestných činů: komentář*. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 15-29.

⁹ VELIKOVSKÁ, M. *Psychologie obětí trestných činů*. Praha: Grada, 2016, s. 9-14.

traumatu a potřebu následné podpory. Společným jmenovatelem všech těchto přístupů je však uznání, že oběť si zaslouhuje nejen spravedlnost, ale i pochopení, respekt a odbornou pomoc.

2.1 Typologie obětí trestného činu

Ne všechny oběti reagují na prožité trauma stejně. Každý člověk má jinou psychickou odolnost, životní zkušenosti a zázemí. Pro systematické pochopení reakcí obětí je nezbytné znát jejich typologii, Čírtková a Vitoušová rozlišují oběti podle vztahu k trestnému činu na primární, sekundární a terciární.¹⁰

Toto rozdělení má praktický význam – pomáhá určit, komu je třeba pomoci a jakou formou. Rodiny padlých policistů představují typickou sekundární oběť, zatímco kolegové zemřelého se řadí k terciárním obětem, které zažívají tzv. sdílenou traumatizaci.

Z hlediska zranitelnosti oběti pak Velikovská uvádí skupinu obětí podle rizikových faktorů – děti, senioři, osoby s postižením, příslušníci ozbrojených složek a jejich rodiny.¹¹ Tito lidé potřebují individuální přístup a ochranu před sekundární viktimizací.

2.2 Viktimologie

Viktimologie je vědní disciplína, která se zabývá oběťmi trestných činů, jejich postavením, reakcemi a procesem vyrovnávání se s prožitou újmou. Zkoumá nejen samotné oběti, ale i vztah mezi pachatelem a obětí, okolnosti, které k trestnému činu vedly, a dopady viktimizace na psychiku i sociální fungování člověka. Jak uvádějí Novotný a Zapletal, viktimologie představuje most mezi kriminologií, psychologií a sociologií a umožňuje hlubší pochopení příčin i následků trestné činnosti.¹²

Podle Velikovské je pro obor viktimologie zásadní zaměření na individuální prožívání oběti. Každý člověk reaguje na utrpenou újmu odlišně, podle svých zkušeností, osobnosti a míry sociální podpory. Oběť se často potýká s narušením pocitu bezpečí, ztrátou důvěry a změnou svého vnímání světa. Viktimologie tak pomáhá porozumět

¹⁰ ČÍRTKOVÁ, L., VITOUŠOVÁ, P. *Pomoc obětem (a svědkům) trestných činů: příručka pro pomáhající profese*. Praha: Grada, 2007, s. 53-54.

¹¹ VELIKOVSKÁ, M. *Psychologie obětí trestných činů*. Praha: Grada, 2016, s. 45-47.

¹² NOVOTNÝ, O., ZAPLETAL, M. *Kriminologie*, Praha: ASPI, 2008, s. 215-217.

tomu, proč některé osoby zvládají následky trestného činu lépe než jiné a jakou roli v tomto procesu hraje okolní společnost.¹³

Jak doplňuje Čírtková, cílem viktimologie není jen popsat následky viktimizace, ale i hledat cesty prevence a systémové podpory. Z tohoto důvodu úzce souvisí s činností pomáhajících profesí, s právní úpravou postavení oběti i s fungováním institucí, které poskytují odbornou pomoc. V současné době je obor důležitou součástí jak trestněprávní teorie, tak praxe orgánů činných v trestním řízení, psychologie a sociální práce.¹⁴

Z pohledu zahraniční literatury Doerner a Lab popisují, že viktimologie se postupně rozšířila o výzkum tzv. „patterns of victimization“ – vzorců obětí, které vycházejí z demografických, sociálních či situačních faktorů. Podle autorů lze takto identifikovat určité skupiny obyvatel, jež jsou vůči kriminalitě dlouhodobě zranitelnější.¹⁵

Na tuto linii navazuje Walklate, která v *Handbook of Victims and Victimology* zdůrazňuje interdisciplinární pojetí jako aktivního účastníka procesu uzdravení a společenské změny. Současná viktimologie podle ní kombinuje poznatky psychologie, sociologie a práva, což umožňuje komplexnější přístup k pomoci obětem i pozůstalým.¹⁶

V kontextu padlých policistů má viktimologická perspektiva mimořádný význam. Ukazuje, že i příslušníci ozbrojených složek mohou být oběťmi, a že jejich rodiny potřebují systematickou péči. Připomíná také, že prevence a péče o duševní zdraví policistů i jejich blízkých by měla být integrální součástí policejní kultury.

2.3 Viktimizace a její formy

Viktimizace znamená proces, při němž člověk utrpí újmu v důsledku trestného činu nebo následného jednání společnosti.

Podle Velikovské rozlišujeme několik typů viktimizace:

¹³ VELIKOVSKÁ, M. *Psychologie obětí trestných činů*. Praha: Grada, 2016, s. 45-47.

¹⁴ ČÍRTKOVÁ, L., VITOUŠOVÁ, P. *Pomoc obětem (a svědkům) trestných činů: příručka pro pomáhající profese*. Praha: Grada, 2007, s. 25-26.

¹⁵ DOERNER, W., LAB, S. *Victimology*, 8th ed. New York: Routledge, 2015, s. 65-72.

¹⁶ WALKLATE, S. (ed.). *Handbook of Victims and Victimology*. 2nd. edition. London – New York: Routledge, 2016, s. 22-25.

- Primární viktimizace představuje přímou újmu způsobenou trestným činem, například fyzické napadení či smrt blízké osoby.
- Sekundární viktimizace nastává, když se oběť setká s necitlivým přístupem okolí, institucí nebo médií. Může jít o bagatelizaci její bolesti či zpochybňování prožitku.
- Terciární viktimizace označuje dlouhodobé následky, které přetrvávají i po skončení trestního řízení, například pocity nespravedlnosti nebo nedůvěry vůči systému.¹⁷

Čírtková a Vitoušová udávají, že sekundární viktimizace bývá pro oběť často horší než samotný čin.¹⁸ Může k ní dojít při nešetřném výslechu, medializaci nebo administrativním nátlaku.

Zahraniční autoři Doerner a Lab doplňují, že sekundární viktimizace je častá právě u obětí z profesních složek – například u policistů nebo jejich rodin, kde se očekává profesionální odolnost, která ale často neodpovídá realitě.¹⁹

2.4 Viktimnost a rizikové faktory

S viktimizací souvisí i pojem viktimnost (zranitelnost vůči trestné činnosti). Popisuje predispozice člověka stát se obětí. Viktimnost lze chápat jako soubor osobnostních, sociálních a situačních znaků, které zvyšují pravděpodobnost, že se člověk stane obětí trestného činu.

Jak uvádí Čírtková, mezi nejčastější rizikové faktory viktimizace patří nízké sociální zázemí, závislostní chování, izolace, dlouhodobý stres nebo nedostatek sociální podpory. U profesí s vysokým stupněm ohrožení, jako je například výkon služby u Policie ČR, se těmto faktorům přidává i vystavení rizikovým situacím, fyzickému nebezpečí a dlouhodobému psychickému napětí. Kombinace těchto vlivů může zvyšovat sekundární viktimizaci, zejména pokud se oběti nedostává pochopení a podpory okolí.²⁰

¹⁷ VELIKOVSKÁ, M. *Psychologie obětí trestných činů*. Praha: Grada, 2016, s. 53-56.

¹⁸ ČÍRTKOVÁ, L., VITOUŠOVÁ, P. *Pomoc obětem (a svědkům) trestných činů: příručka pro pomáhající profese*. Praha: Grada, 2007, s. 65.

¹⁹ DOERNER, W., LAB, S. *Victimology*, 8th ed. New York: Routledge, 2015, s. 30-33.

²⁰ ČÍRTKOVÁ, L., VITOUŠOVÁ, P. *Pomoc obětem (a svědkům) trestných činů: příručka pro pomáhající profese*. Praha: Grada, 2007, s. 84-85.

Také Velikovská souhlasí s tím, že u příslušníků bezpečnostních sborů je riziko viktimizace zvýšeno nejen charakterem práce, ale i psychickou zátěží a mediálním tlakem.²¹ Proto je nutné zajišťovat systém prevence, vzdělání a psychologické podpory i pro jejich rodiny.

²¹ VELIKOVSKÁ, M. *Psychologie obětí trestných činů*. Praha: Grada, 2016, s. 89-90.

3 Krizová intervence

Viktimizace oběti trestného činu bývá často doprovázena hlubokým psychickým otřesem. Po prožitém traumatu člověk ztrácí pocit jistoty, kontroly a bezpečí. Aby mohl znovu nalézt rovnováhu, potřebuje nejen odbornou pomoc, ale také lidskou blízkost a pochopení. Právě na tuto potřebu reaguje krizová intervence – specifická forma pomoci, která má za cíl stabilizovat člověka v akutní psychické krizi a umožnit mu zvládnout první nejtěžší období po události.

3.1 Smysl a cíl krizové intervence

Psychologická pomoc je často prvním krokem, který oběť trestného činu potřebuje. Jejím cílem není léčit, ale pomoci zvládnout akutní psychické napětí, šok a ztrátu orientace. Jak zdůrazňuje Vodáčková, krizová intervence je strukturovaný, ale zároveň citlivý proces, který má člověku pomoci obnovit pocit bezpečí, jistoty a kontroly nad vlastním životem. V prvních dnech po tragické události je zásadní tzv. stabilizační fáze, kdy odborník poskytuje oporu, pomáhá oběti zorientovat se a brání unáhleným rozhodnutím, která by mohla situaci zhoršit.²² U pozůstalých po padlých policistech je tato fáze často velmi náročná – prolíná se totiž s úředními úkony, mediální pozorností a potřebou důstojného rozloučení.

Také Vágnerová popisuje, že první reakce obětí bývají často chaotické – mohou se střídat pocitu šoku, popření, viny či agrese. Odborník proto musí vytvořit prostor, kde se oběť může bezpečně vyjádřit. To platí nejen pro přímé oběti trestných činů, ale i pro pozůstalé, kteří zažívají ztrátu blízkého člověka při násilném činu.²³

3.2 Role pomáhajícího pracovníka

Pomáhající profese představují základní pilíř systému podpory obětí trestných činů. Jejich hlavním posláním není jen poskytování praktické či právní pomoci, ale především nabídnutí lidské opory, pochopení a pocitu bezpečí. Jak uvádějí Čírtková a Vitoušová, účinná pomoc vyžaduje empatii, respekt a schopnost aktivního naslouchání. Oběť potřebuje přijetí a prostor, kde se může znovu cítit v bezpečí, právě to pomáhá zmírnit riziko tzv. sekundární viktimizace.²⁴

²² VODÁČKOVÁ, D. *Krizová intervence*, 4., akt. vyd. Praha: Portál, 2020, s. 87-93.

²³ VÁGNEROVÁ, M. *Současná psychopatologie pro pomáhající profese*. Praha: Portál, 2014, s. 115-118.

²⁴ ČÍRTKOVÁ, L., VITOUŠOVÁ, P. *Pomoc obětem (a svědkům) trestných činů: příručka pro pomáhající profese*. Praha: Grada, 2007, s. 45-47.

Podle Kopřivy je skutečně profesionální pomoc založena na autenticitě a lidském vztahu mezi pracovníkem a klientem. Pomáhající by měl dokázat propojit odbornost s upřímným zájmem o druhého člověka. Pokud ztratí lidský rozměr, stává se pomoc formální a pro oběť málo účinnou. Součástí profesionality je i sebereflexe, práce se stresem a vědomí vlastních hranic, které brání psychickému vyhoření.²⁵

3.3 Krizová intervence u policistů a jejich rodin

Speciální skupinu představují policisté a jejich rodiny, kteří se mohou setkat s tragickými událostmi při výkonu služby.

Jak upozorňuje Walklate, ztráta blízkého kolegy nebo partnera ve službě může představovat pro policisty mimořádně náročnou zkušenost, která často vyvolává silnou posttraumatickou reakci. V takových chvílích je klíčová nejen odborná psychologická pomoc, ale i podpora kolegů, kteří sdílejí stejnou profesní zkušenost a chápou okolnosti tragické události. Společné sdílení a rituály rozloučení mají podle autorky důležitou stabilizační funkci – pomáhají zmírnit pocity viny, šoku a osamělosti a umožňují zpracovat ztrátu důstojným způsobem.²⁶

V českém prostředí se do systému podpory zapojují také organizace jako Křesťanská policejní asociace nebo Nadace policistů a hasičů, které poskytují jak finanční, tak psychologickou pomoc rodinám pozůstalých. Tyto formy intervence pomáhají obnovit základní jistoty a posilují pocit sounáležitosti mezi členy bezpečnostních složek.

3.4 Dlouhodobá podpora po krizi

V souvislosti s dlouhodobou péčí Vodáčková zdůrazňuje, že krizová intervence by neměla končit po odeznění akutní fáze, ale měla by plynule přejít v posttraumatickou podporu. Ta zahrnuje navázání kontaktu s blízkými, komunitou, případně s organizacemi, které poskytují psychosociální a duchovní doprovod. Právě tento přístup je pro rodiny padlých policistů klíčový – zajišťuje, že nezůstanou sami po prvním náporu soucitu, ale mají dlouhodobý opěrný systém.²⁷

²⁵ KOPŘIVA, K. *Lidský vztah jako součást profese*. Praha: Portál, 2024, s. 21-25.

²⁶ WALKLATE, S. (ed.). *Handbook of Victims and Victimology*. 2nd. ed. London – New York: Routledge, 2016, s. 52-55.

²⁷ VODÁČKOVÁ, D. *Krizová intervence*, 4., akt. vyd. Praha: Portál, 2020, s. 312-319.

Teprve propojením těchto prvků vzniká komplexní systém pomoci, který odpovídá skutečným potřebám obětí trestných činů i pozůstalých po padlých policistech.

4 Zákon o obětech trestných činů

Každý člověk, který se stal obětí trestného činu, prochází velmi složitým obdobím, nejen po stránce psychické, ale i právní. Mnoho obětí se ztrácí v byrokracii, má strach mluvit o tom, co se stalo, nebo netuší, na co všechno má nárok.

Právě proto vznikl zákon č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů ve znění pozdějších předpisů, který dává obětem jasná a srozumitelná práva, aby se v celém procesu necítily samy. Zákon se snaží vrátit do trestního řízení lidskost a citlivost.

Tento právní předpis má mimořádný význam i pro rodiny policistů, kteří zemřeli při výkonu služby rukou pachatele. V takových případech se pozůstalí podle zákona považují za oběti trestných činů a mají právo na pomoc, odškodnění i odbornou podporu.

Zákon tak doplňuje trestní řád a další formy, které se věnují průběhu trestního řízení. Jeho hlavním cílem není potrestání pachatele, ale ochrana a podpora obětí, zajištění důstojného zacházení a poskytnutí informací a pomoci, které oběť potřebuje.²⁸

4.1 Základní principy zákona

Zákon č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů ve znění pozdějších předpisů vychází z jednoduché, ale důležité myšlenky: každá oběť má být chráněna, vyslyšena a respektována. Pokud existují pochybnosti o tom, zda je někdo obětí, zákon říká – přistupujme k němu tak, jako by obětí byl. Tento princip má chránit především lidi, kteří jsou po trestném činu psychicky zranitelní nebo ztraceni v systému.

Oběť nemusí čekat, až soud rozhodne o vině pachatele, pomoc a ochrana přichází okamžitě. Jak zdůrazňuje Čírtková, klíčem je citlivý přístup všech, kdo s obětí přijdou do kontaktu – policie, státní zástupce i soudce. Každé necitlivé slovo může pro oběť znamenat druhé zraňování.²⁹

4.2 Kdo je považován za oběť

Zákon č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů ve znění pozdějších předpisů chápe oběť jako každého člověka, kterému trestný čin způsobil újmu, ať už fyzickou,

²⁸ GRIVNA, T., ŠÁMAL, P., VÁLKOVÁ, H. a kol. *Zákon o obětech trestných činů: komentář*. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 512-519.

²⁹ ČÍRTKOVÁ, L., VITOUŠOVÁ, P. *Pomoc obětem (a svědkům) trestných činů: příručka pro pomáhající profese*. Praha: Grada, 2007, s. 29-31.

psychickou nebo majetkovou. Do této skupiny spadají také pozůstalí po osobách, které byly usmrceny trestným činem, protože i oni prožívají následky zločinu.

Zvláštní postavení mají tzv. zvláště zranitelné oběti – děti, senioři, lidé s postižením, oběti domácího či sexuálního násilí, ale i ti, kteří utrpěli mimořádně závažnou ztrátu. Tito lidé mají nárok na rozšířenou ochranu a podporu, aby nebyli znovu vystaveni stresu nebo ponižujícím situacím.

Ustanovení § 3-13 ZOTČ stanovuje konkrétní práva obětí, která se dělí podle jejich typu a závažnosti újmy. Základní práva má každá oběť, rozšířené pak tzv. zvláště zranitelná oběť.³⁰

Každá oběť trestného činu má zejména právo:

- být informována o svých právech, průběhu trestního řízení a o možnostech podpory,
- na citlivé zacházení a ochranu před sekundární viktimizací,
- na ochranu soukromí a osobních údajů,
- na odbornou pomoc (psychologickou, právní, sociální),
- na finanční pomoc od státu v případech stanovených zákonem,
- na odškodnění od pachatele trestného činu.

Jak uvádějí Novotný a Zapletal, účinná pomoc obětem trestných činů nespočívá jen v právní podpoře, ale také v sociálním a psychologickém doprovázení. Sociální pracovník či krizový intervent má pomáhat oběti zorientovat se v institucionálním prostředí, umožnit ventilaci emocí a zprostředkovat dlouhodobou podporu.³¹

4.3 Finanční pomoc a odškodnění

Finanční pomoc představuje jednu z nejkonkrétnějších forem podpory, kterou stát poskytuje obětem trestných činů a jejich pozůstalým. Jak uvádí Gřivna, Šámal a Válková,

³⁰ČESKO. Zákon č. 45 ze dne 30. ledna 2013 o obětech trestných činů a o změně některých zákonů (zákon o obětech trestných činů). In: *Sbírka zákonů České republiky. 2013*, částka 20, s. 322-348. Dostupné také z WWW: <https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu>. ISSN 1211-1244.

³¹ NOVOTNÝ, O., ZAPLETAL, M. *Kriminologie*, Praha: ASPI, 2008, s. 156-160.

cílem této pomoci není nahradit prožité trauma, ale usnadnit překonání nejtěžšího období po činu – například pokrýt výpadek příjmu, náklady na léčení či pohřeb blízké osoby.³²

O peněžitou pomoc může žádat každá oběť trestného činu, která utrpěla újmu na zdraví, nebo pozůstalí po usmrcené osobě.

Žádost se podává na Ministerstvu spravedlnosti ČR, a to do dvou let od doby, kdy se oběť o újmě dozvěděla, nejpozději však do pěti let od spáchání činu. Pokud oběť nemůže doložit všechny podklady, ministerstvo pomáhá s jejich doplněním – nikdo by neměl být odmítnut jen kvůli složité administrativě.³³

Zákon myslí především na ty, kteří byli fyzicky nebo psychicky zraněni, a na pozůstalé po obětech. Pomoc může získat i ten, jehož pachatel nebyl nikdy dopaden nebo odsouzen, postačí důkaz, že se trestný čin stal a že oběť utrpěla újmu.³⁴

Ustanovení § 28 ZOTČ přesně stanovuje maximální výše pomoci, aby bylo rozhodování spravedlivé a předvídatelné:

- Ublížení na zdraví – paušálně 10 000 Kč, nebo náhrada doložených nákladů až do výše 200 000 Kč.
- Těžká újma na zdraví – paušálně 50 000 Kč, nebo skutečné náklady do 200 000 Kč.
- Pozůstalí po usmrcené oběti – paušálně 200 000 Kč na každou osobu blízkou (sourozenci 175 000 Kč), celkový strop pro rodinu 600 000 Kč.
- Psychoterapie nebo fyzioterapie – až 50 000 Kč pro zvláště zranitelné oběti, pokud nebyla poskytnuta jiná pomoc.³⁵

³² GŘIVNA, T., ŠÁMAL, P., VÁLKOVÁ, H. a kol. *Zákon o obětech trestných činů: komentář*. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 512-519.

³³ *Peněžítá pomoc obětem trestných činů* [online]. [cit. 2025-10-13]. Dostupné z: <https://msp.gov.cz/web/msp/obeti-trestnych-cinu-penezita-pomoc/-/clanek/penezita-pomoc-obetem-trestnych-ci-1>.

³⁴ JELÍNEK, J. *Zákon o obětech trestných činů: komentář s judikaturou*. Praha: Legnes, 2014, s. 258-260.

³⁵ ČESKO. Zákon č. 45 ze dne 30. ledna 2013 o obětech trestných činů a o změně některých zákonů (zákon o obětech trestných činů). In: *Sbírka zákonů České republiky. 2013*, částka 20, s. 322-348. Dostupné také z WWW: <https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu>. ISSN 1211-1244.

Tento systém má být jednoduchý a rychlý. Jak uvádí Ministerstvo spravedlnosti ČR, cílem je pomoci překonat okamžitou životní nouzi, nikoliv nahradit veškerou škodu – tu má podle práva uhradit pachatel.³⁶

Pomoc může být snížena nebo odmítnuta jen ve výjimečných případech, například pokud oběť spolupracuje s pachatelem, záměrně brání vyšetřování nebo se podílela na trestném činu. Tyto situace jsou ale spíše výjimečné (§ 27 ZOTČ).³⁷

Ztráta blízkého, výpadek příjmu nebo nutnost platit léčení mohou rodinu uvrhnout do bezvýchodné situace. Právě v takových chvílích je role státu nenahraditelná. Jak připomíná Kraus³⁸, smyslem pomoci není jen nahradit peníze, ale navrátit oběti pocit jistoty a sounáležitosti – vědomí, že společnost na ni nezapomněla.

4.3.1 Pomoc obětem trestných činů

Pomoc obětem trestných činů je jedním z klíčových pilířů ochrany lidské důstojnosti v demokratické společnosti. Oběť, která se stala terčem trestného činu, se často potýká nejen s fyzickou či finanční ztrátou, ale také s hlubokým zásahem do osobní jistoty a důvěry v instituce. Zejména u rodin padlých policistů je trauma umocněno vědomím, že jejich blízký zahynul při službě, tedy v roli člověka, který druhé chrání.

Jak zdůrazňuje Čírtková, účinná pomoc zahrnuje také emocionální a duchovní podporu, přičemž pomáhající pracovník by měl především umět naslouchat a být lidsky přítomen.³⁹ Velikovská doplňuje, že pozůstalí procházejí náročným procesem viktimizace, který často vyžaduje psychologický přístup a práci s emocemi.⁴⁰ Grívna a Jelínek ukazují, že právní pomoc má své limity, protože i přes existenci zákona o obětech trestných činů může být jeho aplikace v praxi nedostačující.^{41,42} Šteinbach navazuje tím,

³⁶ Peněžitá pomoc obětem trestných činů [online]. [cit. 2025-10-16]. Dostupné z: <https://msp.gov.cz/web/msp/obeti-trestnych-cinu-penezita-pomoc/-/clanek/penezita-pomoc-obetem-trestnych-ci-1>.

³⁷ ČESKO. Zákon č. 45 ze dne 30. ledna 2013 o obětech trestných činů a o změně některých zákonů (zákon o obětech trestných činů). In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2013, částka 20, s.322-348. Dostupné také z WWW: <https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu>. ISSN 1211-1244.

³⁸ KRAUS, B. *Základy sociální pedagogiky*. Praha: Portál, 2014, s. 132-134.

³⁹ ČÍRTKOVÁ, L., VITOUŠOVÁ, P. *Pomoc obětem (a svědkům) trestných činů: příručka pro pomáhající profese*. Praha: Grada, 2007, s. 54-58.

⁴⁰ VELIKOVSKÁ, M. *Psychologie obětí trestných činů*. Praha: Grada, 2016, s. 45-48.

⁴¹ GRÍVNA, T. *Zákon o obětech trestných činů: komentář*. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 112-118.

⁴² JELÍNEK, T. *Zákon o obětech trestných činů: komentář s judikaturou*. Praha: Leges, 2004, s. 98-101.

že bezpečnostní kultura Policie ČR ovlivňuje, jak citlivé a odpovědně stát komunikuje s rodinami padlých policistů, což nelze redukovat na formalitu nebo povinnost.⁴³

4.4 Metody pomoci obětem a pozůstalým po obětech trestných činů

Pomoc obětem trestných činů a jejich pozůstalým je proces, který vyžaduje kombinaci odborných znalostí a lidského přístupu. Jak uvádí Vodáčková, účinná pomoc se skládá z několika navazujících kroků – vytvoření pocitu bezpečí, stabilizace, umožnění ventilace emocí a postupné hledání orientace v nové realitě. Základem je přítomnost empatie, pochopení a citlivé komunikace, které pomáhají oběti znovu získat kontrolu nad situací.⁴⁴

Špatenková doplňuje, že metody pomoci by měly být individualizované podle potřeb každého člověka. U pozůstalých po tragických událostech hraje důležitou roli psychologická a sociální podpora, která má zahrnuje pomoc s vyřizováním formalit, zprostředkování krizového intervenanta či duchovní služby. Klíčová je i následná fáze, v níž pozůstalí potřebují dlouhodobou podporu okolí – rodiny, kolektivu nebo profesionálu.⁴⁵

4.5 Psychologická pomoc a krizová intervence

Psychologická pomoc je často prvním a nejdůležitějším krokem. Cílem je poskytnout bezpečný prostor pro ventilaci emocí a zorientování se v chaosu. Krizová intervence má pomoci oběti pochopit, co se děje a zabránit prohlubování traumatu.⁴⁶

Špatenková vnímá krizovou intervenci jako cílenou a časově omezenou formu pomoci, která má člověku umožnit zvládnout akutní krizi a předejít rozvoji posttraumatické stresové poruchy. Zdůrazňuje také roli intervenanta jako spojovacího článku mezi postiženým a institucemi, které mu mohou pomoci. Z psychologického hlediska je nejdůležitější postoj respektu a autenticity – oběť má mít pocit, že je slyšena a pochopena.⁴⁷

⁴³ ŠTEINBACH, M. *Zákon o policii České republiky: komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2019, s.256-260.

⁴⁴ VODÁČKOVÁ, D. *Krizová intervence*, 4., akt. vyd. Praha: Portál, 2020, s. 82-87.

⁴⁵ ŠPATENKOVÁ, N. *Krize a krizová intervence*. Praha: Grada, 2017, s. 94-98.

⁴⁶ VODÁČKOVÁ, D. *Krizová intervence*, 4., akt. vyd. Praha: Portál, 2020, s. 115-120.

⁴⁷ ŠPATENKOVÁ, N. *Krize a krizová intervence*. Praha: Grada, 2017, s. 102-107.

Jak uvádí Čírtková, pomáhající pracovník má nabídnout přítomnost a lidskost tam, kde slova selhávají.⁴⁸

4.6 Sociální a praktická pomoc

Sociální a praktická pomoc se zaměřuje na praktické zvládnutí situace – zajištění základních potřeb, komunikaci s úřady a finanční stabilizaci. Jak uvádějí Novotný a Zapletal, cílem této pomoci je, aby se člověk zasažený trestným činem necítil sám a bezmocný.⁴⁹

U pozůstalých po padlých policistech má sociální pomoc rozšířenou rovinu – administrativní podporu při žádostech o odškodnění a spolupráce s organizacemi jako je Nadace policistů a hasičů.

4.7 Právní pomoc

Právní pomoc je v České republice zakotvena v zákoně č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů ve znění pozdějších předpisů, zejména v § 6-8. Oběti mají právo na bezplatné právní poradenství, pokud jde o závažný čin nebo zvláště zranitelnou osobu.⁵⁰ Velikovská doplňuje, že velkou roli hraje i obyčejný přístup – pochopení, trpělivost a podpora, které pomáhají oběti znovu najít jistotu, důvěru a chuť žít dál.⁵¹

Právník pomáhá při vyplňování žádostí o peněžitou pomoc, zastupuje oběť při jednání a zajišťuje, aby byla vyslyšena a respektována. Jelínek doplňuje, že jasná právní opora pomáhá obětem cítit, že jejich příběh má váhu a společenské uznání.⁵²

4.8 Duchovní a komunitní pomoc

Duchovní a komunitní opora je často opomíjená, přitom velmi účinná. Pomáhá obětem přijmout ztrátu a najít smysl v dalším životě. U pozůstalých po padlých policistech je nezbytné umožnit sdílení zármutku a kolektivní pietu.

⁴⁸ ČÍRTKOVÁ, L., VITOUŠOVÁ, P. *Pomoc obětem (a svědkům) trestných činů: příručka pro pomáhající profese*. Praha: Grada, 2007, s. 138-142.

⁴⁹ NOVOTNÝ, O., ZAPLETAL, M. *Kriminologie*, Praha: ASPI, 2008, s. 156-160.

⁵⁰ ČESKO. Zákon č. 45 ze dne 30. ledna 2013 o obětech trestných činů a o změně některých zákonů (zákon o obětech trestných činů). In: *Sbírka zákonů České republiky. 2013*, částka 20, s. 322-348. Dostupné také z WWW: <https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu>. ISSN 1211-1244.

⁵¹ VELIKOVSKÁ, M. *Psychologie obětí trestných činů*. Praha: Grada, 2016, s. 98-101.

⁵² JELÍNEK, J. *Zákon o obětech trestných činů: komentář s judikaturou*. Praha: Legnes, 2014, s. 258-281.

Vágnerová upozorňuje, že pocit sounáležitosti s komunitou je nejlepším ochranným faktorem proti hlubokému traumatu.⁵³

4.9 Křesťanská policejní asociace (KPA)

KPA vznikla v roce 2011 z iniciativy policistů, kteří si uvědomovali, že výkon služby není jen o zákrocích a výcviku, ale především o člověku, který v té uniformě stojí. Už od počátku byla myšlenka jednoduchá – v každém policistovi vidět lidskou bytost, která má své hranice, emoce a potřebu opory a nabídnout pomoc těm, kteří pomáhají ostatním.⁵⁴

KPA funguje jako dobrovolné společenství policistů, příslušníků bezpečnostních složek a jejich rodin. Organizace propojuje duchovní, etické a psychologické principy a nabízí podporu v situacích osobní i služební krize. Zaměřuje se na prevenci vyhoření, zvyšování etické kultury a posilování duševní odolnosti policistů. Součástí činnosti jsou přednášky o stresu a resilienci, setkávání s kaplany a společné modlitby za kolegy, kteří padli ve službě.

Velmi důležitá je práce KPA v okamžicích tragédií, například při úmrtí policisty ve službě. V takových chvílích členové KPA pomáhají s koordinací duchovní a morální podpory pro pozůstalé. Zástupci organizace kontaktují rodinu, doprovázejí ji během pietních událostí a poskytují duchovní i praktickou oporu.

Asociace ve svých materiálech zdůrazňuje, že policista není jen služební číslo, ale především člověk, který prožívá bolest, strach i pochybnosti. Jeho snahou je být nablízku tam, kde se život a služba bolestně protínají.

Organizace spolupracuje s Policií ČR, Ministerstvem vnitra ČR a policejními psychology. V posledních letech se stále častěji podílí na školeních o duševním zdraví, resilienci a posttraumatické péči. V praxi to znamená, že členové KPA působí i v prvních hodinách po tragédii, v okamžiku, kdy se rodina dozví o ztrátě. Jejich úlohou je nechat prostor emocím, naslouchat a pomoci rodině nezůstat sama.

KPA se také každoročně podílí na Pietním dni Policie ČR, který připomíná oběti služby, a pomáhá udržovat kontakt mezi rodinami padlých policistů. Díky této aktivitě se

⁵³ VÁGNEROVÁ, M. *Současná psychopatologie pro pomáhající profese*. Praha: Portál, 2014, s. 123-126.

⁵⁴ *Historie KPA*. [online]. [cit. 2025-10-16]. Dostupné z: <https://www.kpacz.cz/>.

z asociace stala důležitá součást systému neformální pomoci, propojuje duchovní, lidský a komunitní rozměr. Jak shrnuje Kraus, duchovní rozměr pomoci má pro pozůstalé hluboký psychosociální efekt, protože přináší smysl tam, kde racionální vysvětlení nestačí.⁵⁵

4.10 Nadace policistů a hasičů (NPH)

Nadace policistů a hasičů – vzájemná pomoc v tísní (NPH) vznikla v roce 2002 z podnětu Ministerstva vnitra ČR, Policejního prezidia Policie ČR a Hasičského záchranného sboru ČR jako reakce na potřebu poskytnout konkrétní a rychlou podporu rodinám policistů a hasičů, kteří přišli o život nebo utrpěli těžké zranění při výkonu služby.⁵⁶

Cílem nadace je nejen finanční pomoc, ale i dlouhodobý vztah s pozůstalými rodinami. Na rozdíl od jednorázových dávek státu NPH poskytuje pravidelnou podporu, stipendia a psychosociální pomoc, čímž se stává skutečným partnerem rodiny v dalších letech. Pomoc je poskytována na základě osobního posouzení a každá rodina má svého koordinátora.

Podle výroční zprávy z nadace⁵⁷ patří mezi hlavní formy podpory:

- jednorázová finanční pomoc po tragické události,
- stipendia pro děti padlých policistů a hasičů,
- příspěvky na psychoterapii, rehabilitaci a léčbu,
- podpora rekreací, vzdělávacích aktivit a společných setkání rodin,
- pomoc při zajištění důstojného bydlení a stabilizace rodinné situace.

Od svého vzniku nadace pomohla více než 400 rodinám a rozdělila přes 60 milionů Kč v rámci přímé pomoci.⁵⁸

⁵⁵ KRAUS, B. *Základy sociální pedagogiky*. Praha: Portál, 2014, s. 135-137.

⁵⁶ *O nadaci*. [online]. [cit. 2025-10-16]. Dostupné z: <https://www.nadacepah.cz/o-nadaci/>.

⁵⁷ *Výroční zpráva 2024*. [online]. [cit. 2025-10-16]. Dostupné z: https://www.nadacepah.cz/uploads/documents/content-blocks/381/57_Document-250521-105239.pdf.

⁵⁸ *Výroční zpráva 2024*. [online]. [cit. 2025-10-16]. Dostupné z: https://www.nadacepah.cz/uploads/documents/content-blocks/381/57_Document-250521-105239.pdf.

NPH úzce spolupracuje s Policejním prezidiem Policie ČR, Hasičským záchranným sborem ČR, odborovými svazy a psychology Policie ČR. V praxi to znamená, že pokud dojde k tragédii, nadace se aktivuje okamžitě – naváže kontakt s rodinou, poskytne první finanční pomoc a nabídne i psychologickou či terapeutickou oporu.

Každoročně také pořádá pietní a společenské akce pro pozůstalé, například Den Policie, setkání rodin nebo dětské tábory pro sirotky po padlých policistech. Tyto aktivity nejen symbolicky udržují památku, ale pomáhají rodinám vytvářet síť vzájemné podpory – poznávají lidi s podobným osudem a učí se, že jejich bolest má porozumění.

Pomoc NPH má hluboký společenský rozměr. Jak uvádí Kraus, solidarita s pozůstalými je viditelným znakem kulturní vyspělosti společnosti.⁵⁹ Nadace nefunguje jen jako finanční instituce, ale jako prvek, který propojuje policii, stát a veřejnost. Dává pozůstalým jasný signál, že na jejich blízké nebylo zapomenuto, že jejich oběť má morální i společenský význam.

Díky své dlouholeté činnosti se NPH stala přirozenou a očekávanou součástí podpory pro oběti trestných činů a tragických událostí při výkonu služby. Nadace doplňuje zákonný rámec tím, že do něj vnáší lidský rozměr – kontinuitu, empatii a pocit sounáležitosti.

Na teoretické úrovni byla popsána právní, institucionální i psychologická stránka pomoci obětem trestných činů, včetně pozůstalých po padlých policistech. Z uvedených poznatků vyplývá, že systém pomoci v České republice je formálně nastaven, ale skutečný dopad na život pozůstalých závisí na konkrétních lidech, jejich přístupu a ochotě poskytovat podporu s respektem a porozuměním. Teorie ukazuje, že pozůstalí se často potýkají nejen s právními náležitostmi, ale také s náročným procesem vyrovnávání se se ztrátou, nejistotou a změnou životní role.

⁵⁹ KRAUS, B. *Základy sociální pedagogiky*. Praha: Portál, 2014, s. 135-137.

5 Praktická část – realizace výzkumu

Tato část práce navazuje na teoretická východiska, ve kterých byly popsány formy pomoci obětem trestných činů, legislativní rámec, možnosti institucionální podpory a psychologické dopady viktimizace na pozůstalé. Praktická část se zaměřuje na to, jak tato teoretická východiska fungují v praxi, a zda se deklarovaná pomoc skutečně promítá do života pozůstalých po padlých policistech.

Výzkum je postaven na výpovědích tří respondentů, kteří ztratili blízkého – policistu, jenž zemřel rukou pachatele při výkonu služby. Jedná se o syna, manželku a rodiče padlých policistů. Jejich výpovědi umožňují podívat se na téma z více perspektiv a porovnat, zda je pomoc poskytována systematicky nebo spíše nahodile. Součástí výzkumu bude také rozhovor s krizovým interventem Policie ČR, jehož výpověď poskytne pohled odborníka na to, jak je pomoc nastavena z institucionálního hlediska.

5.1 Cíl výzkumu

Cílem praktické části je také zachytit, jaká byla poskytnutá pomoc pozůstalým po příslušnících Policie ČR, kteří zahynuli rukou pachatele a jaký rozsah pomoci by byl potřebný, aby se pozůstalí lépe vyrovnali s touto nepříznivou situací?

5.2 Výzkumné otázky

- 1) Jaká byla poskytnutá pomoc pozůstalým po příslušnících Policie ČR, kteří zahynuli rukou pachatele?
- 2) Jaký rozsah pomoci by byl potřebný, aby se pozůstalí lépe vyrovnali s touto nepříznivou situací?

5.3 Metodika výzkumu

Praktická část této práce je založena na kvalitativním výzkumu, který umožňuje hlubší porozumění tomu, jak pozůstalí po padlých policistech vnímají pomoc ze strany státu, Policie ČR a dalších organizací. Kvalitativní přístup byl zvolen záměrně, protože předmětem zkoumání nejsou čísla ani statistiky, ale osobní zkušenosti, prožívání a individuální potřeby respondentů, které není možné zachytit kvantitativní metodou.

5.3.1 Technika sběru dat

Jako technika sběru dat byl využit polostrukturovaný rozhovor. Tato forma rozhovoru kombinuje předem připravené tematické okruhy s možností reagovat na to, co je pro respondenta důležité. Umožňuje vést rozhovor citlivě a respektujícím způsobem, což bylo s ohledem na charakter tématu nezbytné. Rozhovory byly vedeny osobně v prostředí, které si respondenti zvolili (domov, kavárna). Tento postup měl za cíl zajistit pocit bezpečí a umožnit respondentům svobodně vyjádřit své prožitky, zkušenosti a potřeby související s poskytnutou pomocí po smrti policisty.

Každý rozhovor byl se souhlasem respondentů zvukově zaznamenán, aby bylo možné zachytit obsah bez zkreslení. Po ukončení rozhovorů byly záznamy přepsány do textové podoby a připraveny k následnému vyhodnocení.

Tato technika se ukázala jako vhodná vzhledem k citlivosti tématu, nutnosti zachytit lidský rozměr situace a detailní porozumění poskytované pomoci i jejích slabin.

5.3.2 Výzkumný vzorek

Výzkumný vzorek tvořili tři respondenti, kteří přišli o blízkého člověka v důsledku trestného činu – padlého příslušníka Policie ČR. Jednotliví respondenti zastupují rozdílné role pozůstalých, což umožňuje zachytit různé životní situace, potřeby a zkušenosti s poskytovanou pomocí. Pro účely zachování anonymity jsou označeni následovně:

- Respondent R1 – syn padlého policisty.
- Respondent R2 – manželka padlého policisty.
- Respondent R3 – rodiče padlého policisty.

Všichni respondenti sdíleli své zkušenosti dobrovolně a věděli, že záznam jejich výpovědi bude využit výhradně pro účely této práce.

5.4 Etika výzkumu

Vzhledem k charakteru tématu bylo nutné klást důraz na etiku práce s respondenty. Všichni účastníci byli předem seznámeni s cílem výzkumu, způsobem zpracování dat a s tím, že se zabírám tématem pomoci pozůstalým po padlých

policistech. Respondenti byli informováni o tom, že rozhovor může být kdykoliv ukončen nebo že mohou, odmítnou odpovědět na jakoukoli otázku.

Na začátku každého rozhovoru byl získán ústní souhlas se záznamem a použitím anonymizovaných výpovědí. V rozhovorech jsou uváděny základní informace o padlém policistovi (rodinná situace, role, okolnosti pomoci), nikoliv však údaje umožňující identifikaci osoby či tragédie. V práci nejsou uvedena jména, konkrétní data nebo jiná citlivá data, která by mohla vést k identifikaci.

Data byla zpracována citlivě tak, aby se předešlo sekundární viktimizaci respondentů. Citace jsou používány pouze v rozsahu nezbytném pro interpretaci výsledků výzkumu.

5.5 Výsledky výzkumu – analýza rozhovorů

Otázka č. 1 – Jaká pomoc Vám byla poskytnuta po ztrátě blízkého, který byl policistou?

Všichni tři respondenti popisují, že pomoc byla okamžitě nabídnuta. Rozdíl je však v tom, zda ji přijali.

R1 – hodnotí pomoc jako nadstandardní. Obdrželi finanční podporu, byli provázeni procesem a cítili podporu Policie ČR i NPH.

R2 – popisuje, že pomoc poskytla Policie ČR a tchán, jako šéf Cizinecké policie ČR, v té době ještě NPH neexistovala. Pomoc byla praktická a orientovaná na vyřízení nutných kroků.

R3 – uvádí, že pomoc byla nabídnuta, ale vědomě ji odmítli, protože chtěli vše zvládnout sami.

Pomoc existuje, ale její využití závisí na psychickém stavu rodiny a ochotě pomoc přijmout, R1 a R2 podporu přijali, R3 ne.

Otázka č. 2 – Měli jste možnost se obrátit na některou z policejních institucí pro podporu?

R1 – potvrzuje, že měli možnost, i když ji plně nevyužili.

R2 – si nebyla jistá, zda existovala jiná podpora mimo formální dávky.

R3 – potvrzují, že možnost měli, ale nevyužili ji.

Možnost podpory existuje, ale ne všichni o ní vědí nebo ji vnímají jako reálnou variantu.

Otázka č. 3 – Kdo se o Vás postaral v první fázi po tragické události – byli to kolegové Vašeho blízkého, někdo z vedení Policie ČR nebo jiná osoba?

R1 – kolegové, nadřízení.

R2 – tchán – policista, Policie ČR.

R3 – Policie ČR nabídla pomoc, ale rodina ji nepřijala.

První kontakt je vždy Policie ČR – osobní, lidský a citlivý. To podporuje tezi o „policejní rodině“.

Otázka č. 4 – Poskytla Vám Policie ČR nějakou psychologickou podporu? Jakým způsobem?

R1 – ano, ale rodina ji odmítala.

R2 – psychologická pomoc nebyla poskytnuta nebo ji nezaznamenala.

R3 – ano, nabídnuta, ale byla odmítnuta.

Psychologická pomoc je systémově dostupná.

Otázka č. 5 – Byla Vám poskytnuta právní pomoc ohledně Vašich práv a nároků po ztrátě policisty?

R1 – ano, Policie ČR pomohla zajistit administrativu.

R2 – Policie ČR pomohla se všemi právními kroky a dávkami.

R3 – možnost byla, ale odmítli ji.

Právní pomoc tedy funguje dobře, pokud ji rodina chce přijmout.

Otázka č. 6 – Byli jste informováni o jakýchkoli dávkách nebo kompenzacích, na které máte nárok?

R1 – ano, Police ČR a NPH.

R2 – ano, Policie ČR a později NPH.

R3 – ano, Policie ČR od NPH neměli nárok, protože se nejednalo o manželku nebo dítě policisty.

Zde se ukazuje systémová nespravedlnost – i když byl padlý policista v oborech a přispíval do NPH, po jeho úmrtí nemají rodiče nárok na podporu od této instituce.

Otázka č. 7 – Jakým způsobem Vám byla poskytnuta finanční pomoc? Bylo to prostřednictvím Policie ČR, státu nebo jiných organizací?

R1 – sbírka kolegů, NPH, kompenzace od Policie ČR.

R2 – vdovský a sirotčí důchod + NPH po několika letech.

R3 – sbírka kolegů, lázeňský pobyt od ZP MV, později Policie ČR uhradila pohřeb a pomník.

Rozsah finanční pomoci je nerovný – závisí na rodinném stavu padlého policisty.

Je však nutné doplnit, že možnosti finanční pomoci od státu se v jednotlivých případech lišily podle roku úmrtí policisty.

Dostupnost finanční pomoci od státu se lišila podle roku úmrtí policisty. Do roku 2013 (tedy pro R1 a R2) byla státní finanční pomoc pozůstalým poskytována podle zákona 209/1997 Sb.⁶⁰, který měl velmi úzký okruh oprávněných osob – nárok měli pouze manželé a děti padlých policistů. Od roku 2013, po přijetí zákona č. 45/2013 Sb. se systém podpory zpřehlednil a rozšířil se okruh oprávněných osob a práva pozůstalých osob, zejména v oblasti psychologické, právní a informační pomoci.

Otázka č. 8 – Zajišťovala Vám nějaká instituce přístup k terapiím, poradenství nebo podpůrným skupinám?

⁶⁰ Česko. Zákon č. 209 ze dne 31. července 1997 o poskytnutí peněžité pomoci obětem trestné činnosti a o změně doplnění některých zákonů. In: Sbírnka zákonů České republiky. 1997, částka 74. Dostupné také z WWW: <https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu>. ISSN 1211-1244.

R1 – možnost existovala, nevyužili ji.

R2 – neví o tom.

R3 – nabídky existovaly, ale odmítli.

Dostupnost tedy existovala, avšak žádný z respondentů ji nevyužil – buď neměl dostatek informací nebo ji vědomě odmítli. Výsledek ukazuje, že dostupnost sama o sobě nezaručuje její využití.

Otázka č. 9 – Obdrželi jste nějakou pomoc ze strany profesních organizací nebo odborů Policie ČR?

R1 – neví.

R2 – neví.

R3 – ano – odbory pomohly s financemi (sbírka).

Otázka č. 10 – Kdo Vám vysvětlil Vaše možnosti ohledně pomoci a nároků, které Vám náležely?

R1 – NHP a Policie ČR.

R2 – Policie ČR.

R3 – nikdo, pomoc nepožadovali.

Otázka č. 11 – Měli jste podporu od státu nebo místních úřadů, například při zařizování administrativních kroků?

R1 – ano.

R2 – ano.

R3 – nevyužili.

Otázka č. 12 – Existovaly nějaké specifické organizace, které Vám pomohly vyrovnat se s tímto náročným obdobím?

R1 – RIGI Base + NPH.

R2 – NPH (až od roku 2002)

R3 – Modrá pomněnka, ZP MV.

Otázka č. 13 – Jaká podpora Vám byla poskytnuta během pohřbu a ceremonií spojených s úmrtím Vašeho blízkého?

R1 – Policie ČR vše zajistila, vysoká úroveň.

R2 – Policie ČR uhradila náklady.

R3 – nejprve hradili sami, poté Policie ČR uhradila vše včetně pomníku.

Otázka č. 14 – Cítili jste, že pomoc, kterou jste obdrželi, byla dostatečná a adekvátní k okolnostem?

Všichni odpověděli ano, každý jiným způsobem.

Otázka č. 15 – Kdybyste měli možnost něco změnit, co byste doporučili ohledně pomoci pozůstalým v takových tragických situacích?

R1 – nic.

R2 – psychologická pomoc pro děti.

R3 – nic.

Otázka č. 16 - Je Vám známa existence KPA? Eventuálně byla Vám známa v tu dobu?

Nikdo o této asociaci nevěděl až doby rozhovoru, viz tabulka č.1.

Následující tabulka poskytuje přehledné shrnutí klíčových prvků, které se objevovaly napříč rozhovory (R1 – R3) a měly zásadní význam pro pochopení poskytované pomoci, jejích silných stránek i nedostatků. Shrnutí těchto prvků a slouží jako most mezi získanými daty a podrobnější analýzou jednotlivých otázek.

Tabulka 1- Klíčové prvky vyplývající z rozhovorů⁶¹

Tematická kategorie	R1	R2	R3
První kontakt	rychlý, lidský	okamžitá pomoc rodiny a PČR	okamžitý kontakt PČR
Psychologická pomoc	nabídnuata, ale odmítnuta	nabídnuata, ale odmítnuta	nabídnuata, ale odmítnuta
Právní/ administrativní pomoc	poskytnuta	poskytnuta	dostupná, ale nevyužita
Informace o nárocích	poskytnuty včas	poskytnuty, ale později vnímány jako zpožděné	dostupné
Finanční pomoc	PČR, NPH, sbírka, Rigo Base	stát, NPH	odbory, pojišťovna, PČR, sbírka
NPH	ano, využita	Ano, využita	rodiče nespádají do okruhu oprávněných
KPA	neznají, bez kontaktu	neznají, bez kontaktu	neznají, bez kontaktu
Instituce a organizace	PČR, NPH	PČR, NPH	odbory, pojišťovna, PČR
Role rodiny	silná podpora	zásadní role tchána (policista)	silná rodinná autonomie

⁶¹ Vlastní zdroj.

Komunikace s Policíí ČR	dobrá	dobrá	dobrá
Dlouhodobá pomoc/ kontakt	přetrvávající zájem kolegů	sporadická, časově rozložená	rodina soběstačná
Očekávání/ spokojenost	dostatečné	celkově dobré	dostatečné, bez výhrad

Z tabulky je patrné, že všichni respondenti obdrželi určitou formu pomoci, ale lišila se její intenzita, načasování i to, zda ji rodiny chtěly přijmout. Některé rozdíly souvisely s osobním nastavením rodin, jiné se zákonnými nároky (např. u NPH). Tabulka také ukazuje roli rodiny, která byla často klíčovým faktorem ve zvládnání situace, a současně potvrzuje rozdílné zkušenosti s institucemi.

5.6 Externí profesní pohled krizového intervenanta Policie ČR

Pro hlubší pochopení situace pozůstalých bylo do výzkumu zařazeno také odborné stanovisko policejního psychologa a krizového intervenanta, který dlouhodobě působí v rámci Systému krizové intervence Policie ČR. Jeho perspektiva umožňuje doplnit zjištění od pozůstalých o profesionální zkušenost člověka, který je u tragických událostí přítomen od prvních minut a zná systém pomoci i jeho limity zevnitř.

5.6.1 Specifika práce s pozůstalými po padlých policistech

Intervent popisuje, že práce s pozůstalými po násilném činu bývá psychicky náročnější než u jiných typů úmrtí. Ztráta je náhlá, nečekaná a často doprovázena představami o utrpení nebo strachu, které si pozůstalí sami domýšlejí. U násilných činů se navíc objevuje silná potřeba spravedlnosti a očekávání přiměřeného trestu pro pachatele. Pokud se trest blíží jejich představě, může to pozůstalým pomoci stabilizovat vnímání „spravedlivého světa“, která bývá po takto traumatické události narušena.

Intervent zdůrazňuje, že u pozůstalých po násilném činu dochází nejen ke ztrátě blízkého člověka, ale také k narušení základního pocitu bezpečí a předvídatelnosti života. Tato potřeba je proto jedním z hlavních bodů, na které se krizová intervence zaměřuje.

5.6.2 Role Policie ČR, psychologů a dalších složek

Z profesionálního pohledu je velmi důležitá rychlá reakce – nejen záchranných složek, ale i psychologické podpory. První minuty a hodiny se podle interventa zásadně podílejí na tom, jak těžce pozůstalí následnou ztrátu ponесou. Odborníci hovoří o tzv. „oknu příležitosti“, které trvá zhruba 6 hodin. V tomto období lze vhodně vedeným kontaktem zmírnit šok, zmatení i zbytečné obavy.

Intervent zároveň oceňuje, že Policie ČR se obecně snaží poskytovat podporu systémově i individuálně. Zmiňuje silnou vlnu solidarity kolegů, spolupráci s neziskovým sektorem i fungování Systému krizové intervence Policie ČR, který podle něj v současnosti nemá zásadní odborné nedostatky. Vyzdvihuje také význam služebních poct, které mají pro rodiny velký emoční i symbolický význam.

5.6.3 Vnímané problémy a limity systému

Ačkoli intervent hodnotí systém jako funkční, zmiňuje jeden zásadní problém, který může komplikovat podporu pozůstalým – rozdílné vnímání některých situací mezi Policií ČR a rodinnými příslušníky. Tato situace může vzniknout například tehdy, pokud existují pochybnosti o správném služebním postupu zemřelého policisty. Rodina truchlí, zatímco vedení musí zároveň řešit objektivní okolnosti služebního zákroku. Tento rozdíl v perspektivách může způsobit napětí a nedorozumění.

Z hlediska dlouhodobé podpory intervent uvádí, že psychologická pomoc je pozůstalým dostupná a dostatečná, nicméně její efekt často závisí na tom, zda ji pozůstalí skutečně chtějí a přijmou. U sociální podpory pak upozorňuje, že její úroveň je velmi individuální a často závisí na šíři a funkčnosti rodinné či komunitní sítě.

5.6.4 Možné zlepšení do budoucna

I když intervent neuvádí konkrétní systémové návrhy, poukazuje na možnost zlepšení ve vzdělání policistů – zejména v oblasti bezpečnostních návyků, jejichž zanedbání se může v krizových situacích dramaticky projevit. Zmiňuje i potřebu kvalitních mentorů, kteří by novým policistům předávali správně osvojené postupy. Za důležitý prvek považuje také posilování zodpovědnosti policistů za vlastní bezpečnost i za bezpečnost kolegů, což může mít vliv na prevenci tragických událostí.

5.7 Zhodnocení výsledků výzkumu

Výsledky výzkumu ukazují, že zkušenosti pozůstalých po padlých policistech se v mnoha ohledech shodují, a přesto jsou v některých oblastech výrazně individuální. Při porovnání všech tří rozhovorů se ukazuje, že bezprostřední přijetí zprávy o úmrtí, první kontakt s Policií ČR a následná nabídka pomoci mají zásadní vliv na to, jak pozůstalí celou situaci zpětně hodnotí. Zásadní roli přitom hraje nejen samotná Policie ČR, ale také rodina, širší okolí a v některých případech i neziskové organizace. Odborný pohled krizového intervenanta tento obraz doplňuje o hlubší porozumění tomu, jak tragickou událost vnímají profesionálové a jak pracují s psychologickými reakcemi pozůstalých.

Již v prvních dnech po tragické události se naplno ukazuje, jak velký význam má lidský kontakt a citlivý přístup. Pozůstalí v rozhovorech opakovaně zmiňovali, že nejdůležitější pro ně nebyly formální úkony nebo institucionální postupy, ale především přítomnost lidí, kteří stáli při nich – ať už šlo o rodinné příslušníky, kolegy padlého policisty nebo policisty pověřené vyrozuměním rodiny. Stejný důraz na lidský kontakt zazněl také z úst krizového intervenanta, který popisuje, jak kritické jsou první minuty a hodiny po tragédii. Právě tehdy je podle něj možné nejvíce ovlivnit to, jak těžce pozůstalí následnou situaci ponесou. Z výsledků tedy jednoznačně vyplývá, že lidský rozměr pomoci je pro pozůstalé nenahraditelný.

Další shoda všech respondentů spočívá v tom, že nabídka pomoci ze strany Policie ČR existuje, ale její podoba a dostupnost se u jednotlivých rodin liší. R1 a R2 popisují více forem podpory, ať už psychologické, praktické či finanční, zatímco R3 měli dostupnost pomoci omezenější, zejména kvůli tomu, že jako rodiče padlého policisty nebyli v některých systémech chápáni jako přímí pozůstalí. Tento rozdíl je důležitý i z hlediska diskuse, protože ukazuje na určitou nerovnost v systému pomoci, která není způsobena neochotou Policie ČR, ale spíše nastavením pravidel nadací či institucí. Odborný respondent R4 tuto nerovnost potvrzuje a zároveň upozorňuje, že dostupnost sociální podpory vždy odpovídá síti vztahů, kterou měl policista během života. Tam, kde byla rodina dobře funkční a soudržná, se pozůstalí cítili více chráněni. Tam, kde byla rodina na ztrátu sama, byla potřeba vnější podpory mnohem výraznější.

Výzkum také ukazuje, že samotná nabídka psychologické pomoci je sice k dispozici, ale pozůstalí ji ne vždy využijí. R4 vysvětluje, že odmítnutí pomoci v akutní fázi je běžnou reakcí – člověk je v šoku, chce mít kontrolu a není připraven se svěřovat

cizím lidem. U pozůstalých se tato situace potvrdila: nabídka pomoci přišla, ale někteří ji přijali až později nebo vůbec. V diskusi je proto důležité upozornit, že jednorázová nabídka psychické podpory nestačí, musí být opakovaná, citlivá a načasovaná podle potřeb pozůstalých.

Velmi výrazným tématem bylo informování o nárocích a možnostech pomoci. Všechny rodiny uvedly, že v určité fázi nevěděly přesně, na co mají nárok, jaké kroky je čekají a o jakou pomoc mohou požádat. Přestože Policie ČR poskytla určitě informace a někteří policisté se snažili pomoci i individuálně, ve všech rozhovorech zaznívá, že systém je pro běžného člověka složitý a nepřehledný. Tato skutečnost koresponduje se stanoviskem krizového intervenanta, který upozorňuje, že i když je systém krizové intervence Police ČR dlouhodobě funkční, existují oblasti, zejména administrativní a informační, které nejsou zcela jednotné a mohly by být přehlednější.

Za pozornost také stojí téma dlouhodobé podpory. Pozůstalí se shodují, že po prvních dnech a týdnech se intenzita pomoci snižuje. R4 doplňuje, že dlouhodobá psychologická péče je dostupná, ale pozůstalí ji musí aktivně vyhledat, což je někdy obtížné. Z rozhovorů vyplývá, že systém by měl být v této fázi více proaktivní a měl by pozůstalým nabídku pomoci opakovaně připomínat.

Výzkum také ukazuje, že významnou roli v procesu vyrovnávání se se ztrátou hrají symbolické akty – služební pohřeb, účast kolegů, pocta zesnulého policisty. Tyto projevy uznání mají pro rodiny hluboký význam a často je uvádějí jako něco, co jim velmi pomohlo prožít první fázi zármutku. Tuto zkušenost potvrzují i R4, který považuje uznání a úctu Policie ČR za klíčový prvek systému podpory.

Při porovnání všech zjištění je zřejmé, že systém krizové pomoci není špatný, ale je nejednotný. Spoléhat se na to, že pomoc přijde „sama od sebe“, nestačí. Pozůstalí potřebují člověka, který je provede celým obdobím po tragédii – od vyrozumění, až po možnou dlouhodobou psychologickou péči. Tento závěr se stává jedním z nejvýraznějších výstupů celého výzkumu.

6. Diskuse – návrhy opatření

Tato kapitola shrnuje, propojení poznatků zjištěných v teoretické části s poznatky získanými v praktické části a obsahuje návrhy na opatření, která by měla směřovat ke zlepšení situace.

Nejprve dojde k vyhodnocení, do jaké míry se podařilo naplnit stanovené dílčí cíle práce a zároveň odpovědět na obě výzkumné otázky. Hodnocení vychází z rozhovorů se třemi pozůstalými po padlých policistech (R1 – R3) a z doplňujícího odborného rozhovoru s policejním krizovým interventem (R4). Díky spojení osobních zkušeností a profesionální perspektivy bylo možné vytvořit ucelený obraz o tom, jak pomoc pozůstalým skutečně funguje, co jim naopak chybí a jak lze podporu do budoucna zlepšit.

Vyhodnocení dílčích cílů:

1. Popsat právní úpravu pomoci obětem trestných činů a její vztah k pozůstalým po padlých policistech.

Teoretická část práce ukázala, že právní rámec je jasně vymezen zejména ZOTČ, který definuje okruh oprávněných osob, rozsah pomoci i finanční nároky. V praktické části práce se ukázalo, že pozůstalí tyto informace zpravidla nedostávají přímo a srozumitelně. Všichni respondenti potvrdili, že sami aktivně zjišťovali, na co mají nárok, případně se spoléhali na kolegy padlého policisty. Zákonné možnosti tedy existují, ale jejich komunikace směrem k pozůstalým je slabší.

Dílčí cíl byl tedy splněn, ale zároveň se ukázala jeho praktická omezení.

2. Charakterizovat formy institucionální pomoci poskytované státními orgány, zejména Policií ČR, Ministerstvem vnitra a dalšími institucemi.

Z rozhovorů vyplynulo, že Police ČR hraje zásadní roli v prvních hodinách a dnech po tragédii. Zajišťuje informování rodiny, formální podporu, služební pocty, pomoc s organizací pohřbu a často i nabídku psychologa. Ministerstvo vnitra ČR je relevantní v oblasti odškodnění, ale pozůstalí neměli pocit, že by jim byl přístup k těmto institucím jasně vysvětlen.

R4 popsal existující systém krizové intervence i jeho limity a potvrdil, že pomoc poskytovaná Policí ČR je reálná, ale není vždy jednotná.

Dílčí cíl byl splněn, včetně popisu rozdílů mezi teorií a praxí.

3. Zmapovat činnost Křesťanské policejní asociace a Nadace policistů a hasičů.

Tento cíl byl naplněn jak v teoretické, tak praktické části. Pozůstalí čerpali informace i podporu od NPH, zejména R1 a R2. Tato nadace poskytla některým rodinám okamžitou finanční pomoc. Výzkum ale zároveň odkryl limitace – zejména u R3, kde jako rodiče padlého policisty neměli nárok na podporu. O KPA neměl nikdo z dotázaných žádné povědomí až do konání rozhovoru.

Krizový intervent potvrdil, že NHP i KPA jsou důležitou součástí celého systému pomoci.

Dílčí cíl byl splněn, zároveň byly popsány nerovnosti v přístupu k podpoře.

4. Zjistit, jak pozůstalí vnímají poskytnutou pomoc a jaké potřeby zůstávají nenaplněné.

Výzkum ukázal, že klíčovým faktorem je lidskost. Pozůstalí velmi ocenili přístup kolegů, jejich podporu, přítomnost a snahu být s nimi od začátku. Naopak za slabinu označili především:

- nedostatek informací o svých nárocích,
- nutnost vše aktivně zjišťovat,
- omezené či žádné dlouhodobé doprovázení celým procesem,
- nerovný přístup různých institucí.

Potřeby pozůstalých byly naplněny jen částečně – především v akutní fázi. Dlouhodobá podpora byla spíše nahodilá.

Dílčí cíl byl splněn, přinesl jednoznačné a konkrétní poznatky.

5. Na základě zjištění navrhnout způsoby, jak zefektivnit systém podpory a zvýšit kvalitu péče o rodiny padlých policistů.

Návrhy na zlepšení vyplynuly logicky z výzkumu:

- potřeba jednotného koordinátora pomoci pro každou z rodin,
- jasné předání informací o nárocích a možnostech pomoci,
- podpora i pro rodiče a sourozence padlých policistů,
- dlouhodobé provázení rodin celým procesem,
- větší systémová provázanost mezi Policií ČR, státem a neziskovými organizacemi.

Dílčí cíl byl naplněn a vytvořil přirozený přechod k následující kapitole doporučení.

Vyhodnocení výzkumných otázek:

1. Jaká byla poskytnuta pomoc pozůstalým po příslušnících Policie ČR, kteří zahynuli rukou pachatele?

Pozůstalým byla poskytnuta:

- lidská opora kolegů a vedení Policie ČR,
- pomoc při organizaci pohřbu a služební pocty,
- nabídka psychologické pomoci,
- finanční pomoc od Policie ČR, odborů, nadace nebo neziskových organizací (v různé míře),
- administrativní pomoc – zejména u R2,
- symbolická podpora (účast kolegů, pietní akty).

Rozsah pomoci byl různý – nejkomplexnější u R2, nejméně dostupný u R3 (kvůli neexistujícím nárokům u rodičů po padlém policistovi).

Výzkumná otázka č. 1 byla jednoznačně zodpovězena.

2. Jaký rozsah pomoci by byl potřebný, aby se pozůstalí lépe vyrovnali s touto nepříznivou situací?

Pozůstalí by ocenili zejména:

- jasné a včasné informace o tom, co mohou využít,
- jednoho koordinátora, který by rodině pomohl vše řešit,
- možnost dlouhodobé psychologické podpory bez nutnosti ji shánět,
- větší zapojení státu (nejen Policie ČR),
- podporu i pro rodiče padlých policistů,
- větší míru kontinuity – aby pomoc nepřišla jednorázově, ale systematicky.

Odborný respondent (R4) potvrdil, že tyto potřeby jsou reálné a z psychologického hlediska zcela pochopitelné.

Výzkumná otázka č. 2 byla zodpovězena podrobně a v souvislostech.

Všechny dílčí cíle byly naplněny a obě výzkumné otázky byly zodpovězeny na základě dat získaných z rozhovorů a z odborného pohledu krizového intervenanta Policie ČR. Výzkum ukázal funkční prvky systému pomoci, ale také jeho slabá místa.

5.8 Návrhy opatření a doporučení pro zlepšení systému podpory pozůstalých

Výsledky výzkumu jasně ukázaly, že pomoc pozůstalým po padlých policistech v České republice není jednotná a její kvalita se výrazně liší podle konkrétního případu, místa události, přístupu jednotlivých pracovníků či dostupnosti informací. Systém nabízí mnoho možností, ale pozůstalí se k nim často dostávají náhodou nebo jen díky iniciativě kolegů zesnulého policisty. To vede k nerovnostem, které v citlivém období po tragédii ještě více prohlubují emoční zranitelnost rodin.

Na základě provedené analýzy rozhovoru s pozůstalými (R1 – R3) i odborného pohledu krizového intervenanta Policie ČR (R4) lze formulovat několik doporučení, která

by mohla systematicky zvýšit kvalitu péče, odstranit stávající slabiny a poskytnout rodinám padlých policistů bezpečnější a důstojnější zázemí.

1. Potřeba centrálního koordinátora pro rodinu

Nejsilnější zjištění napříč všemi rozhovory se týkalo potřeby jednoho konkrétního člověka, který by rodinu provázel od prvních minut po tragédii až do dlouhodobého období. V současnosti se pozůstalí setkávají s mnoha jednotlivci – policisty, veliteli, psychology, kolegy, neziskovými organizacemi – ale nikdo nepřebírá odpovědnost za celkovou koordinaci. Rodiny tak často tápou, kdo jim má co nabídnout a kdy se na koho obrátit.

Zavedení role „koordinátora pomoci pozůstalým po padlém policistovi“ by zajistilo, že:

- rodina bude mít po celou dobu jeden stabilní kontakt,
- informace budou předávány včas a srozumitelně,
- pomoc bude navazovat a nevzniknou mezery,
- přístup bude jednotný bez ohledu na kraj či útvar.

Koordinátor by mohl být vyškoleným pracovníkem SKI PČR a jeho činnost by měl být automaticky spuštěna při každém úmrtí policisty ve službě.

2. Jasně a srozumitelné předání informací o nárocích

Všichni pozůstalí shodně uvedli, že většinu informací o svých nárocích museli aktivně vyhledávat sami. Jak finanční kompenzace, tak právní možnosti nebo nabídky různých institucí se k nim často dostávaly náhodně. Tato situace navíc zvyšuje pocit bezmoci v době, kdy rodina řeší zcela jiné priority.

Doporučuje se vytvořit přehledný, jednotný a praktický informační balíček, který by rodina dostala:

- ihned při první návštěvě Policie ČR,
- v tištěné i elektronické podobě,

- s kontakty, návody, časovými lhůtami a jasným vysvětlením.

Tento balíček by měl být srozumitelný i pro člověka, který je ve stavu akutního šoku.

3. Ucelená a trvalá psychologická podpora

Z rozhovorů vyplynulo, že psychická podpora byla nabízena, ale její dostupnost i trvání se výrazně lišily. Někdo měl pomoc nabídnutou hned (R1), někdo později (R2), někdo ji odmítl, ale nebyla mu dále připomínána (R3). R4 zároveň potvrdil, že odborný systém existuje, ale není trvale napojen na rodiny.

Doporučení:

- psychologická pomoc by neměla být jednorázová,
- měla by být aktivně nabízena opakovaně,
- měla by respektovat fáze truchlení,
- měla by zahrnovat i rodiče, sourozence a další blízké.

Zvlášť u ztrát způsobených násilným činem je psychická traumatizace hlubší a dlouhodobější, a proto si zaslouží systematictější péči.

4. Podpora pro rodiče padlých policistů

Případ R3 ukázal zásadní nedostatek v současném systému – rodiče padlého policisty mají dle ZOTČ nárok na finanční odškodnění, pokud splňují podmínky stanované zákonem, avšak nejsou považováni za přímé pozůstalé v programu NHP. Z tohoto důvodu nemohou čerpat podporu, kterou NPH poskytuje manželům a dětem. V praxi to znamená, že rodiče sice získají zákonné odškodnění, ale postrádají některé formy dlouhodobé nebo doplňkové podpory, které jiné skupiny pozůstalých standardně dostávají.

Doporučení:

- zvážit rozšíření okruhu oprávněných osob u NPH, aby v odůvodněných případech mohli o podporu žádat i rodiče padlého policisty,
- posuzovat případy individuálně,
- umožnit nadacím a neziskovým organizacím flexibilnější rozhodování.

Zahrnutí alespoň základních forem podpory i pro rodiče by předešlo rozdílům mezi rodinami a umožnilo citlivěji reagovat na jejich potřeby po tragické události.

5. Lepší provázanost mezi institucemi

Výzkum také ukázal, že Policie ČR, nadace, neziskové organizace a stát fungují spíše paralelně než společně. Přitom rodina v těžké situaci potřebuje, aby pomoc byla propojená, navazující a nepůsobila chaoticky.

Doporučení:

- vytvářet pravidelná setkání mezi zástupci PČR, MV ČR, nadacemi a neziskovým sektorem,
- nastavit společný postup pro poskytování pomoci,
- sdílet informace (v souladu s právem a ochranou osobních údajů),
- vytvořit jednotný postup pro všechny kraje.

Výsledkem by byla pomoc, která působí jako jeden celek, nikoli jako roztržitá mozaika.

6. Podpora praktických a sociálních služeb

Pozůstalí často řeší i to, co se do psychologických a finančních kategorií nevejde – péči o děti, domácnost, dopravu, vyřizování administrativy či komunikace s úřady – Tyto „malé“ věci mají obrovský vliv na to, jak rodina zvládá první měsíce po ztrátě.

Doporučení:

- vytvořit síť dobrovolníků a spolupracujících organizací,
- nabízet praktickou pomoc (hlídání dětí, doprava na úřady, doprovod),
- nabídnout rodině asistenci při jednání s institucemi,
- zajistit možnost bezplatného právního poradenství.

Návrhy opatření vycházejí z toho, co pozůstalí reálně prožívali a co odborník potvrdil. Nejedná se o teoretické konstrukce, ale o konkrétní kroky, které by měly okamžitý dopad na kvalitu života lidí, kteří přišli o svého blízkého – policistu tragickým a násilným způsobem. Základem všeho je lidskost, srozumitelnost a kontinuita, a právě tyto principy by se měly stát základem systému podpory do budoucna.

Na základě všech zjištění z rozhovorů i odborného pohledu krizového intervenanta je patrné, že pomoc pozůstalým po padlých policistech v České republice není zdaleka jednostranná ani nefunkční, naopak – obsahuje mnoho silných prvků, které pozůstalí oceňují. Nejvíce vyniká lidskost a osobní přístup kolegů, rychlá reakce Policie ČR, nabídka psychologa a praktická pomoc v prvních dnech po tragédii. Tyto okamžité projevy solidarity představují základní oporu pro rodiny v období akutního šoku.

Výrazný rozdíl byl zaznamenán v oblasti finanční podpory. Všichni respondenti obdrželi zákonné odškodnění a další pomoc od Policie ČR či kolegů, avšak rodiče padlého policisty nedosáhnou na doplňkovou podporu NPH, protože nejsou považováni za přímé pozůstalé dle vnitřních pravidel nadace. Nešlo o subjektivní nespravedlnost, ale o reálné systémové omezení, které stojí za zvážení.

Odborný respondent R4 poukázal na to, že současný systém není špatně nastavený, ale je nevyrovnaný – funguje podle schopnosti jednotlivců, krajů či útvarů, nikoliv podle jednotného metodického standardu. Právě tato roztržitost způsobuje, že péče o rodinu může být vynikající, zatímco jiná rodina musí o totéž bojovat sama. Z toho plyne nejdůležitější závěr celého výzkumu: pozůstalí po padlých policistech potřebují především stabilitu, srozumitelnost a kontinuitu pomoci, která na sebe logicky navazuje.

Tato syntéza zároveň jasně ukazuje, proč jsou navržená opatření logická a odpovídají skutečným potřebám rodin – nevycházejí z teorie, ale z konkrétních zkušeností pozůstalých i odborníků, kteří s nimi pracují.

Závěr

Bakalářská práce se zaměřila na zmapování pomoci poskytované pozůstalým po policistech, kteří zahynuli rukou pachatele, a to z hlediska právního rámce, institucionální praxe a psychologické podpory. Kombinace teoretické a praktické části umožnila nahlédnout do toho, jak je systém nastaven, a zároveň ukázala, jak skutečně funguje v praxi prostřednictvím zkušeností tří rodin pozůstalých a odborného pohledu krizového intervenanta Policie ČR.

Výzkum potvrdil, že pomoc pozůstalým stojí především na lidech – na jejich empatii, ochotě a schopnosti být nablízku ve chvílích, kdy se rodina hroutí. Policie ČR dokáže ve většině případů zajistit organizaci posledního rozloučení a poskytnout podporu, která má pro pozůstalé velký symbolický význam. Velmi důležitá je také psychologická pomoc, která může být klíčová a předcházet sekundární viktimizaci. Významnou roli hrají i neziskové organizace, zejména NPH a KPA.

Na základě provedené analýzy lze konstatovat, že stanovené cíle práce byly naplněny – podařilo se propojit teoretická východiska s reálnými zkušenostmi pozůstalých a identifikovat oblasti, které fungují dobře i ty, které potřebují zlepšení.

Zároveň se ukázalo, že systém pomoci má určité limity – zejména pokud jde o rodiče padlých policistů, kteří nejsou NPH vnímáni jako přímí pozůstalí a nemají nárok na stejný rozsah podpory, jako jiné rodiny. Výzkum tak ukázal prostor pro legislativní i institucionální změny, které by lépe reflektovaly skutečné potřeby rodin.

Dalším závěrem výzkumu je, že pozůstalí oceňují zejména ty formy pomoci, které jsou rychlé, lidské a srozumitelné. Naopak pomoc, která přichází pozdě nebo je vázána na složité administrativní procesy, jejich situaci spíše zatěžuje. V neposlední řadě se ukazuje, že prevence, vzdělávání a informovanost policistů i jejich rodin mohou hrát klíčovou roli v tom, jak se dokážou vyrovnat s tragédií, která může přijít kdykoli.

Tato práce tak přináší nejen popis fungující praxe, ale i konkrétní návrhy na její zlepšení. A i když žádný systém nemůže být dokonalý, každé zlepšení, které pomůže rodinám padlých policistů projít těžkým obdobím s menší bolestí, má svůj smysl.

Seznam použitých zdrojů

Literární zdroje

1. ČÍRTKOVÁ, Ludmila, VITOUŠOVÁ, Petra. *Pomoc obětem (a svědkům) trestných činů: příručka pro pomáhající profese*. Praha: Grada, 2007, 192 s. ISBN 978-80-247-2014-2.
2. DOERNER, William, G., LAB, Steven P. *Victimology*, 8th ed. New York: Routledge, 2017, 544 s. ISBN 978-1138690295.
3. FATTAH, E. A. *Understanding Criminal Victimization: An introduction to Theoretical Victimology*. Scarborough (Ontario): Prentice Hall Canada, 1991, 307 s. ISBN 0-13-946656-4.
4. GŘIVNA, Tomáš. *Zákon o obětech trestných činů: komentář*. Praha: C. H. Beck, 2014, Beckovy komentáře, 520 s. ISBN 978-80-7400-513-8.
5. GŘIVNA, Tomáš, ŠÁMAL, Pavel, VÁLKOVÁ, Helena a kol. *Zákon o obětech trestných činů: komentář*. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2020, 792 s. ISBN 978-80-7400-793-4.
6. JELÍNEK, Jiří. *Zákon o obětech trestných činů: komentář s judikaturou*. 2., dopl.a rozš. vyd. Praha: Legnes, 2014, Komentátor. 320 s. ISBN 978-80-7502-016-1.
7. KOPŘIVA, Karel. *Lidský vztah jako součást profese: základy etiky pro pomáhající profese*. Praha: Portál, 2024. 168 s. ISBN 978-80-262-2050-3.
8. KRAUS, Blahoslav. *Základy sociální pedagogiky*. 2. vyd. Praha: Portál, 2014, 215 s. ISBN 978-80-262-0643-9.
9. NOVOTNÝ, Oto, ZAPLETAL, Josef. *Kriminologie*. 3., přeprac. vyd. Praha: ASPI, 2008, 527 s. ISBN 978-80-7357-377-5.
10. VÁGNEROVÁ, Marie. *Současná psychopatologie pro pomáhající profese*. Praha: Portál, 2014, 816 s. ISBN 978-80-262-0969-5.
11. VELIKOVSKÁ, Marina. *Psychologie obětí trestných činů: proces viktimizace, status oběti a jeho význam, prevence a vyrovnání se s viktimizací, reálné příklady z policejní praxe*. Praha: Grada, 2016, 168 s. ISBN 978-80-247-4849-8.
12. VODÁČKOVÁ, Daniela a kol. *Krizová intervence*. 4., aktualizované vydání. Praha: Portál, 2020. 544 s. ISBN 978-80-262-1704-6.
13. ŠPATENKOVÁ, Naděžda. *Krise a krizová intervence*. Praha: Grada, 2017, 288 s. ISBN 978-80-247-5327-0.
14. ŠTEINBACH, Michal. *Zákon o Policii ČR: komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2019, 300 s. ISBN 978-80-7598-193-6.

15. WALKLATE, Sandra (ed.). *Handbook of Victims and Victimology*. 2nd. edition. London – New York: Routledge, 2016, 312 s. ISBN 978-138-77960-9.

Legislativní dokumenty

1. ČESKO. Zákon č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů a o změně některých zákonů. In: *Sbírka zákonů České republiky. 2013, částka 20, s. 322-348. ISSN 1211-1244.*
2. ČESKO. Zákon č. 273/2018 Sb., o Policii České republiky. In: *Sbírka zákonů České republiky. 2018, částka 91, s. 4086-4115. ISSN 1211-1244.*
3. ČESKO. Zákon č. 209/1997 Sb., Zákon o poskytnutí peněžité pomoci obětem trestné činnosti a o změně některých zákonů. In: *Sbírka zákonů České republiky. 1997. částka 74. ISSN 1211-1244.*

Elektronické zdroje

1. Křesťanská policejní asociace. *Úvodní stránka* [online] Praha: Křesťanská policejní asociace ČR, 2024 [cit. 2025–10-16]. Dostupné z: <https://www.kpacz.cz/>.
2. Ministerstvo spravedlnosti ČR. *Odškodňování a oběti trestných činů* [online] Praha: MSp, 2024 [cit. 2025–10-16]. Dostupné z: <https://msp.gov.cz/web/msp/obeti-trestnych-cinu-penezita-pomoc/-/clanek/vynatek-ze-zakona-c-45-2013-sb-o-obetech-trestnych-cinu-v-casti-upravujici-penezitou-pomoc-obet-1>.
3. Nadace policistů a hasičů – vzájemná pomoc v tísni. *O nadaci* [online] Praha: Nadace policistů a hasičů, 2024 [cit. 2025–10-16]. Dostupné z: <https://www.nadacepah.cz/o-nadaci/>.
4. Nadace policistů a hasičů – vzájemná pomoc v tísni. *Dokumenty*. [online] Praha: Nadace policistů a hasičů, 2024 [cit. 2025–10-16]. Dostupné z: https://www.nadacepah.cz/uploads/documents/content-blocks/381/57_Document-250521-105239.pdf.
5. Portál veřejné správy ČR. *Pomoc obětem trestných činů*. Praha: MV ČR, 2024 [cit. 2025–10-16]. Dostupné z: <https://portal.gov.cz/sluzby-vs/pomoc-obetem-trestnych-cinu-S8081>.

Seznam zkratk

ČR	Česká republika
HZS	Hasičský záchranný sbor
KPA	Křesťanská policejní asociace
NPH	Nadace Policistů a hasičů
PČR	Policie České republiky
SKI PČR	Systém krizové intervence Policie České republiky
ZOTČ	Zákon o obětech trestných činů
ZPČR	Zákon o Policii ČR
ZP MV	Zdravotní pojišťovna ministerstva vnitra

Seznam tabulek a grafů

Tabulka 1- Klíčové prvky vyplývající z rozhovorů

Seznam příloh

Rozhovor s R1

Rozhovor s R2

Rozhovor s R3

Rozhovor s R4

Přílohy

Rozhovor s R1

- 1. Jaká pomoc Vám byla poskytnuta po ztrátě Vašeho blízkého, který byl policistou?**

Myslím, že mi byla poskytnuta nadstandardní pomoc a nejenom mě, ale celé mojí rodině. Jednak se jednalo o pomoc finanční, dále i psychologickou podporu a už jen ten pocit, že jsem věděl, že tam ta podpora ze strany Policie ČR i NPH je, bylo velkou oporou. A myslím si, že ta pomoc byla skutečně nadstandardní. Naopak jsem si říkal, že celá řada jiných oborů, kde také hrozí nebezpečí, tak ani nevím, jestli je pozůstalým taktové podpora také poskytována.

- 2. Měli jste jako rodina možnost se obrátit na některou z policejních institucí pro podporu?**

Ano, měli jsme možnost, a myslím, že jsme ji ani nevyužili.

- 3. Kdo se o Vás postaral v první fázi po tragické události – byli to kolegové Vašeho blízkého, někdo z vedení Policie ČR nebo jiná osoba?**

Kolegové určitě, myslím si, že přímo to, když nám to sdělili, tuhle tragickou událost, tak to byl přímo nadřízení mého táty, jeho kolegové i psycholog. A myslím si, zejména ti kolegové, že všichni byli takový, že kdykoliv bylo cokoli potřeba, tak jsme se na ně mohli obrátit a vždycky nám pomohli. A to i třeba, když to byla nějaká záležitost, která byla s odstupem několika let, tak prostě nebyl problém jim zavolat. Vždycky byli všichni k dispozici.

- 4. Poskytla Vám Policie ČR nějakou psychologickou podporu? Jakým způsobem?**

Ano, tak v té první fázi při tom sdělení tam byl k dispozici psycholog, ale nevyužili jsme ho, ani v pozdější fázi.

- 5. Byla Vám poskytnuta právní pomoc ohledně Vašich práv a nároků po ztrátě policisty?**

Myslím si, že ano. Konkrétně asi bych zmínil teda zejména ty kroky z hlediska těch náležitostí, co je potřeba, kde zařídit, tak tam nám byly k dispozici a poradili nám. Takže ano.

- 6. Byli jste informováni o jakýchkoliv dávkách nebo kompenzacích, na které máte nárok Vy nebo Vaše maminka?**

Ano, byli jsme informováni. Myslím si, že to bylo primárně ze strany kolegů mého táty, a i NPH od paní Fajtové.

7. Jakým způsobem Vám byla poskytnuta finanční pomoc? Bylo to prostřednictvím Policie ČR, státu nebo jiných organizací?

Myslím si, že hned v první fázi nám dali nějaký finanční obnos ze sbírky kolegové mého otce. Potom myslím, že i NPH udělala nějakou sbírku a pak jsme dostali kompenzace od Policie ČR, protože se to stalo ve službě.

8. Zajišťovala Vám nějaká instituce přístup k terapiím, poradenství nebo podpůrným skupinám?

Myslím si, že ta možnost existovala, ale nevyužili jsme ji.

9. Obdrželi jste nějakou pomoc ze strany profesních organizací nebo odborů Policie ČR?

Nevím, jestli byl v odborech a nevím o takové pomoci, nechci být nepřesný.

10. Kdo Vám vysvětlil Vaše možnosti ohledně pomoci a nároků, které Vám náležely?

No, přiznám se, že tyhle věci primárně řešila moje maminka, v době tragédie mi bylo 18 a bratr byl o 3 roky mladší, takže úplně nechci být nepřesný, ale vím určitě, že v tomhle se i nějakým způsobem angažovala paní Fajtová z NPH.

11. Měli jste podporu od státu nebo místních úřadů, například při zařizování administrativních kroků?

Ano, jak jsem zmiňoval předtím, tak byla tam ta podpora, provedly nás tím, co máme dělat, co kde zařídit, kam co obrátit.

12. Existovaly nějaké specifické organizace, které Vám pomohly vyrovnat se s tímto náročným obdobím?

Samozřejmě, NPH. No, napadá mě tady jenom ten nadační fond REGI Base, který se nám v určité době sám ozval, že na nás udělali takovou sbírku, pozvali nás na takovou akci, které jsme se zúčastnili a předali nám tam nějaký finanční obnos na podporu. Jednalo se o jednorázovou podporu, s organizací nejsme v kontaktu.

13. Jaká podpora Vám byla poskytnuta během pohřbu a ceremonií spojených s úmrtím Vašeho blízkého?

Ano, určitě. Pomoc, jak jsem zmiňoval předtím, byl jsem velmi překvapený, byla až nadstandardní, řekl bych, že ta podpora byla obrovská. Pak ta druhá oblast, policejní pomoc – Police ČR jako taková a ti kolegové, tam jsem skutečně viděl, že Policie ČR fakt funguje jako policejní rodina, že prostě ti policisté se vzájemně

podporují v takovéto věci, že si to uvědomují, jaké riziko podstupují, a když se něco takového stane, tak bylo vidět, že se semknou a jsou si vzájemně k dispozici.

14. Cítili jste, že pomoc, kterou jste obdrželi, byla dostatečná a adekvátní vzhledem k okolnostem?

Ano, určitě ano.

15. Kdybyste měli možnost něco změnit, co byste doporučil ohledně pomoci pozůstalým v takových tragických situacích?

Přiznám se asi podle toho, co proběhlo, tak si myslím, že to bylo maximum, co pro nás, kdo mohl udělat. Upřímně nevím, co víc bych doporučil.

16. Je Vám známa existence KPA? Eventuálně byla Vám známa v tu dobu?

Nebyla, o této organizaci jsem se dozvěděl, až když jste mi volal a dnes při tomto rozhovoru.

Rozhovor s R2

- 1. Jaká pomoc Vám byla poskytnuta po ztrátě Vašeho blízkého, který byl policistou?**

No, v tu dobu ještě nebyla NPH, takže se o nás postarala Policie ČR. Tchán byl vlastně šéfem Cizinecké policie v Opavě, takže ten se celkem snažil nás tak nějak všechny podržet a věděl, co se má nebo nemá dělat. Tak asi spíše přes něho se to všechno řešilo.

- 2. Měli jste jako rodina možnost se obrátit na některou z policejních institucí pro podporu?**

To si nejsem vědomá, nebo jsme toho možná nevyužili, protože jsme to nevěděli. Standardně jsme potom žádali o sirotčí a vdovské důchody. Asi si nejsem vědomá, že by existovalo něco jiného než to, co je ze zákona.

- 3. Kdo se o Vás postaral v první fázi po tragické události – byli to kolegové Vašeho blízkého, někdo z vedení Policie ČR nebo jiná osoba?**

Přijel mi to oznámit tchán do práce, protože byl na tom místě, kde se to stalo. Takže první, co bylo, tak mi to řekl. Protože jsme potom byli vlastně na policii, vyslychaní a hledal se důvod nebo možná příčina úmrtí. Bylo to takové těžké.

- 4. Poskytla Vám Policie ČR nějakou psychologickou podporu? Jakým způsobem?**

Nejsem si vědoma.

- 5. Byla Vám poskytnuta právní pomoc ohledně Vašich práv a nároků po ztrátě policisty?**

Ano, to mi bylo řečeno, že mám nárok na vdovský a sirotčí důchod. Vlastně pomohli nám s přípravou pohřbů a vlastně veškeré investice ve vztahu k pohřbu platila Policie ČR.

- 6. Byli jste informováni o jakýchkoliv dávkách nebo kompenzacích, na které máte nárok Vy nebo Vaše děti?**

Jak jsem již uvedla, z počátku jen od tchána, který nám se vším pomáhal, později i od NPH.

- 7. Jakým způsobem Vám byla poskytnuta finanční pomoc? Bylo to prostřednictvím Policie ČR, státu nebo jiných organizací?**

Prostřednictvím státu – vdovský a sirotčí důchody a později, od roku 2002 i od NPH.

8. Zajišťovala Vám nějaká instituce přístup k terapiím, poradenství nebo podpůrným skupinám?

Nejsem si vědoma.

9. Obdrželi jste nějakou pomoc ze strany profesních organizací nebo odborů policistů?

To si nejsem jistá. Já nevím, jestli byl manžel v odborech.

10. Kdo Vám vysvětlil Vaše možnosti ohledně pomoci a nároků, které Vám náležely?

Byla to Policie ČR jako nadřízení od manžela plus nějaký ten sociální odbor policie, který měl na starosti vlastně výplatu těch důchodů, takže nám pomohli s jejich vyřizováním, a s tím jsme prostě žili.

11. Měli jste podporu od státu nebo místních úřadů, například při zařizování administrativních kroků?

S pohřbem nám pomohla vlastně Policie ČR, to šlo vlastně celé v režii policie a s těmi právními kroky, to nám pomohla taky policie vlastně vyřešit ty důchody.

12. Existovaly nějaké specifické organizace, které Vám pomohly vyrovnat se s tímto náročným obdobím?

To si nejsem vědomá, že by v tu dobu vlastně nějaké organizace byly, byl to rok 1998, to si myslím, že nic takového ani neexistovalo. Já jsem ovdověla v roce 1998. V roce 2002 nás přibrali do NPH, to se nám ozvala paní Fajtová, že nějaká taková organizace existuje, do té doby jsme vlastně neměli ani žádné tušení. Organizace zařizovala dětem ozdravné pobyty ve Španělsku, jezdili potom ty starší děti, to už měly 16-17 let – jezdili do Polska k moři a o Vánocích dostávaly dárky a nějaké finanční obnosy, za které si mohli koupit to, na co by normálně třeba nedosáhli z těch příjmů, které jsme měli jako rodina.

13. Jaká podpora Vám byla poskytnuta během pohřbu a ceremonií spojených s úmrtím Vašeho blízkého?

Policie ČR uhradila veškeré náklady spojené s pohřbem.

14. Cítili jste, že pomoc, kterou jste obdrželi, byla dostatečná a adekvátní vzhledem k okolnostem?

V té době asi byla adekvátní a byla dostatečná, protože nic jiného v tu dobu nebylo.

15. Kdybyste měli možnost něco změnit, co byste doporučil ohledně pomoci pozůstalým v takových tragických situacích?

Každopádně psychologickou pomoc. V tu dobu jsem měla dvě malé děti (5 a 8 let), potom vlastně byla tchýně s tchánem a moji rodiče a tři sourozenci.

16. Je Vám známa existence KPA? Eventuálně byla Vám známa v tu dobu?

No přiznám se, že jsem se o této asociaci dozvěděla až od Vás, protože jak jste říkal v roce 2012, že vznikla nebo že jde ruku v ruce s NPH, a to už v tu dobu vlastně já už jsem měla dospělé děti a byli jsme trošku mimo, jako že už jsme nevyužívali tolik těch akcí té nadace a už jsme se snažili se stavět na vlastní nohy a být takový jako soběstační nebo nechat tu pomoc pro někoho jiného jako jak tu finanční, tak tu duchovní.

Rozhovor s R3

- 1. Jaká pomoc Vám byla poskytnuta po ztrátě Vašeho blízkého, který byl policistou?**

Po vraždě našeho syna nám bylo ze strany Policie ČR nabídnuto vícero pomoci, nicméně jsme jako rodina v první fázi vše s poděkováním odmítli.

- 2. Měli jste jako rodina možnost se obrátit na některou z policejních institucí pro podporu?**

Ano měli, nicméně jsme žádnou z možností, jako rodina, nevyužili.

- 3. Kdo se o Vás postaral v první fázi po tragické události – byli to kolegové Vašeho blízkého, někdo z vedení Policie ČR nebo jiná osoba?**

Jako rodina jsme byli natolik silní a odolní, že jsme veškerou pomoc s poděkováním odmítli, nicméně bylo ze všech stran cítit nabízenou podporu.

- 4. Poskytla Vám Policie ČR nějakou psychologickou podporu? Jakým způsobem?**

Ano, vedení Policie ČR celé rodině nabídlo možnost využít pomoci policejního psychologa, kterou jsme všichni s poděkováním odmítli.

- 5. Byla Vám poskytnuta právní pomoc ohledně Vašich práv a nároků po ztrátě policisty?**

Ano, vedení Policie ČR celé rodině nabídlo možnost využít pomoci policejního psychologa, kterou jsme všichni s poděkováním odmítli.

- 6. Byli jste informováni o jakýchkoliv dávkách nebo kompenzacích, na které máte nárok Vy nebo Vaše děti?**

Vzhledem k tomu, že nám zemřel syn a ne rodič, neměli jsme žádnou možnost čerpat jakékoliv dávky jako pozůstalí.

- 7. Jakým způsobem Vám byla poskytnuta finanční pomoc? Bylo to prostřednictvím Policie ČR, státu nebo jiných organizací?**

Co se finanční pomoci týče – souhlasili jsme s návrhem odborové organizace Policie ČR s vypsáním sbírky na pozůstalé po padlém policistovi, do které přispívaly další policejní odbory, stejně jako odbory HZS a v neposlední řadě i města a řadoví občané. Všem jsme za tuto pomoc poděkovali a část vybraných peněz věnovali na charitativní účely, nebo potřebným.

- 8. Zajišťovala Vám nějaká instituce přístup k terapiím, poradenství nebo podpůrným skupinám?**

Celé rodině bylo nabídnuto několik možností různých terapií apod., nicméně vše jsme s díky odmítli. Jediné, co jsme využili, byla nabídka ZP MV na týdenní lázeňský pobyt.

9. Obdrželi jste nějakou pomoc ze strany profesních organizací nebo odborů policistů?

Jak bylo uvedeno v předchozím bodě, využili jsme jen lázeňský pobyt v lázních Luhačovice hrazený ZPMV.

10. Kdo Vám vysvětlil Vaše možnosti ohledně pomoci a nároků, které Vám náležely?

Nepožadovali jsme jako rodina žádnou pomoc, tedy ani žádné vysvětlení.

11. Měli jste podporu od státu nebo místních úřadů, například při zařizování administrativních kroků?

Nepožadovali jsme jako rodina žádnou pomoc, tedy ani žádné vysvětlení.

12. Existovaly nějaké specifické organizace, které Vám pomohly vyrovnat se s tímto náročným obdobím?

Ano, bylo nám nabídnuto několik nabídek ohledně pomoci psychologa, ale všechny jsme s díky odmítli. Namátkou uvedu pomoc psychologa HZS, Policie ČR, nebo zaměstnance pohřební služby Memory, která zařizovala pohřeb našeho syna. V neposlední řadě organizace Modrá pomněnka se sídlem v Českých Budějovicích.

13. Jaká podpora Vám byla poskytnuta během pohřbu a ceremonií spojených s úmrtím Vašeho blízkého?

Veškeré náklady na pohřeb zaplatila naše rodina, nicméně na naléhání ředitele Policie ČR, jsme nakonec souhlasili, že veškeré náklady uhradí Policie ČR, která nakonec uhradila i náklady na pomník.

14. Cítili jste, že pomoc, kterou jste obdrželi, byla dostatečná a adekvátní vzhledem k okolnostem?

V daný okamžik jsme cítili hlavně vděk a pocit toho, že v této pro nás tak těžké chvíli nejsme sami.

15. Kdybyste měli možnost něco změnit, co byste doporučil ohledně pomoci pozůstalým v takových tragických situacích?

Neměnili bychom vůbec nic. Pomoc všech byla více než dostačující. Jen bych opět připomněl organizaci Modrá pomněnka.

16. Je Vám známa existence KPA? Eventuálně byla Vám známa v tu dobu?

Přiznám se, že jsem se o této asociaci dozvěděl až od Vás.

Rozhovor s R4

1. Jaké máte zkušenosti s poskytováním krizové pomoci pozůstalým po tragických událostech, zejména po úmrtí policisty při výkonu služby?

Jako policejní psycholog a krizový intervent KŘP Jčk jsem (v souladu s PPP č.231/2016 o psychologických službách a s rozkazem krajského ředitele č. 15/1997 ve znění pozdějších změn) v případě potřeby vyslán na mimořádné události v rámci krizové intervence, kam patří i péče o traumatizované policisty, jejich blízké osoby a rodinné příslušníky. V rámci výkonu této činnosti jsem opakovaně poskytoval psychickou či psychologickou podporu rodinným příslušníkům a blízkým osobám policistů, kteří byli vážně zraněni, zemřeli při výkonu služby, nebo v její souvislosti.

2. Jak vnímáte specifika práce s pozůstalými, kteří přišli o blízkého v důsledku násilného činu?

Jakákoliv závažnější újma na zdraví nebo životě má u blízkých osob obvykle za následek psychický otřes. Ten vzniká jednak jako reakce na nečekanou ztrátu, tak z vědomí důsledků, které tato ztráta přináší.

V případě újmy nebo úmrtí způsobeném násilným trestným činem bývá tento faktor obvykle přitěžující, neboť osoby blízké mají tendenci vciťovat do situace nebo posledních chvil blízkého, a mívají často divoké fantazie, které v nich vytváří nereálné představy o tom, jak moc jejich blízký trpěl. Kromě újmy způsobené zraněním nebo ztrátou jejich blízkého se tak navíc zatěžují myšlenkami na jeho prožité utrpení. Při práci s takto zasaženými nebo pozůstalými je proto zapotřebí mít k dispozici co nejvíce detailních informací (tj. o jejich blízkém, jeho předchozím i následném stavu, a o okolnostech, které událost doprovázely apod.), abychom na jejich základě z nich mohli tyto nereálné obavy sejmout a ulevit jim od zbytečné bolesti.

Dále takto zasažené osoby nebo pozůstalí řeší osobu pachatele, míru jeho zavinění, a s tím spojenou potřebu „spravedlivého“ trestu. V případě, že výše trestu udělená pachateli naplní jejich očekávání (nebo se tomuto očekávání alespoň přiblíží), může jim tento akt pomoci navrátit zpátky iluzi „spravedlivého světa“, a snížit tak míru prožívané psychické újmy z nespravedlivého jednání pachatele.

3. Jak se podle vás liší reakce a potřeby těchto pozůstalých oproti jiným skupinám (např. po dopravních nehodách nebo dlouhodobé nemoci)?

Oběti nebo pozůstalí po násilném TC nebo mimořádné události (kam patří i dopravní nehody) vždy přicházejí o pocit existenční jistoty, tvořeném z iluze předvídatelnosti živost a nadhodnocené představy, jak moc máme možnost určovat směr.

Oběti nebo pozůstalí po násilném TC přichází navíc o pocit bezpečí, zejména pokud pachatel nebyl doposud zadržen, nebo ještě hůř, je-li neznámý. Ztráta pocitu bezpečí a předvídatelnosti světa vyvolává potřebu její obnovy. Proto krizoví intervenenti nebo policejní psychologové poskytující zasaženým osobám následnou psychickou pomoc se zaměřují na obnovu těchto základních iluzí a „jistot“.

Oproti tomu v případě úmrtí v důsledku dlouhodobé nemoci pocit bezpečí a iluze předvídatelnosti života zůstávají zachovány. V daném případě mají rodinní příslušníci a pozůstalí akcentovanou potřebu, aby o jejich blízkého bylo do doby úmrtí přiměřeně pečováno, a aby mu/jí byl zajištěn důstojný a pokud možno poklidný skon, tzn., aby blízký zbytečně netrpěl, a v době úmrtí nebyl sám. Proto se v poslední době stále více využívá rozšiřujících se služeb paliativní péče.

4. Jak by podle vás měla vypadat ideální forma krizové pomoci pro pozůstalé po padlých policistech?

Ideální forma krizové pomoci je stejně nereálný koncept, jako ideální vztah, ideální partner nebo ideální svět. To, co může být podle mého názoru ideální forma pomoci, nemusí být vnímáno a prožíváno jako ideální ze strany pozůstalého! Každý pozůstalí trpí jinak, má jiné očekávání a potřeby. Jako ideální považují, když se nabízená a poskytovaná pomoc co nejvíce přiblíží potřebám a očekáváním pozůstalých.

5. Jaké formy podpory (psychologické, sociální, praktické, finanční) považujete v této situaci za nejdůležitější?

Už jsem na to částečně odpověděl. Vždy je to o aktuálních potřebách zasažených a pozůstalých. Někteří pozůstalí potřebují bezprostředně po úmrtí blízké osoby akutní psychickou podporu a péči, protože jsou na ztrátu sami. Jiní mají skvělé podpůrné rodinné zázemí a potřebují pomoci nastavit/zajistit sociální služby, nebo praktickou pomoc, např. ve formě dopravy nebo péče o děti, kterou zajišťoval zesnulý partner. V případě nevyřešených finančních závazků, např. při

spláčení půjčky nebo hypotéky, bude velmi důležité zajištění finanční pomoci pozůstalým.

6. Kdo by měl být podle vás hlavním poskytovatelem podpory – Policie ČR,

krizová centra, neziskové organizace, nebo kombinace všech složek?

Možnosti podpory (stejně jako jakékoliv zdroje) jsou vždy omezené a mají určitou dobu trvání. Proto je dobré mít k dispozici více zdrojů, na které se může pozůstalý v průběhu času obracet s postupně objevujícími problémy. V počátečních chvílích pozůstalí obvykle ocení jakoukoliv nabízenou finanční pomoc, neboť lze očekávat zvýšené náklady na rozloučení se zesnulým, nebo náklady způsobující absence příjmu ze strany zesulé osoby. Souběžně s touto pomocí je důležitá psychická podpora a pomoc ze strany nejbližšího sociálního okolí, dále odborná psychická pomoc poskytovaná krizovými interventy, psychology, krizovými centry a neziskovými organizacemi, které pro pozůstalé uskutečňují různá rozlučková či následná vzpomínková setkání pozůstalých, umožňující postupné zpracování ztráty. V případě úmrtí policisty při výkonu služby je kromě zajištění finanční a psychické podpory důležité i vyjádření uznání a úcty zemřelému policistovi ze strany Policie ČR, nejčastěji ve formě zajištění služebního pohřbu se všemi poctami.

7. Jaký význam má podle vás osobní přístup a lidský kontakt v prvních hodinách a dnech po tragédii?

Stále více poznatků o fungování lidského těla ukazuje, jak moc jsme sociálně zakotveni a jak nepříznivý vliv má samota na naše tělesné i duševní zdraví, čímž zvyšuje pravděpodobnost předčasného úmrtí.

Naopak, přítomnost osoby, příp. zvířete, ke kterému máme vytvořenou silnou citovou vazbu, působí jako protektivní faktor. Proto v situaci, kdy dojde k závažné újmě na zdraví nebo k nečekané ztrátě blízkého je naším prvním úkolem zajistit bezprostřední, následnou, déle trvající péči o zasaženého či pozůstalé. Tu zpočátku zajišťuje krizový intervent, následně je zasažený předán do péče osoby blízké nebo rodinného příslušníka. Jejich lidský, intuitivní přístup ve formě laskavé osobní péče je v případě potřeby doplňován odbornou pomocí (psycholog, psychiatr apod.). Zejména první minuty/hodiny po ztrátě/újmě rozhodují o tom, jak závažný dopad bude mít psychická ztráta nebo tělesná újma na zdraví jednotlivce. Odborníci hovoří o tzv. oknu příležitosti, které trvá cca 6 hodin po události, kdy máme možnost zasaženému nejvíce pomoci. V té době dochází k

postupnému zpracovávání události, tzv. „rámování“. Ve své podstatě se jedná o přiřazování osobního významu a sociálního kontextu nepříznivé události na náš život. Do tohoto procesu se významně promítají i okamžiky následující bezprostředně po události, např. jak rychle přišla pomoc, jak intenzivně se pomáhající zasaženému věnovali, jak dlouho byl zasažený vystaven traumatizujícím podnětům (vizuálním, akustickým, pachovým) apod.

8. Jaké slabiny nebo nedostatky v systému pomoci pozůstalým po padlých policistech vnímáte z vaší profesní zkušenosti?

Ze strany Policie ČR vždy byla a je patrná snaha o individuální i systémovou pomoc pozůstalým po policistech, kteří zemřeli při výkonu služby, nebo v souvislosti s ní. V rámci systémové pomoci pozůstalým osobám po zesnulých policistech byl nejprve zřízen systém Posttraumatické intervenční péče (PIP), který byl nahrazen Systémem krizové intervence (SKI). Ten funguje cca 15 let a za tu dobu se postupně vypracovaly jeho největší slabiny a nedostatky. Žádný systém není a nemůže být dokonalý a vždy je prostor na zlepšení. Aktuálně však nevím o vážnějších slabinách či nedostatcích z hlediska systémové psychické pomoci poskytované pozůstalým po policistech zemřelých při výkonu služby. To, co vždy vnímám, je obrovská vlna solidarity a lidská snaha pomoci nejenom od kolegů a spolupracovníků zesnulého policisty, ale i od vedení Policie ČR. Každý policista, který chce být skutečně nápomocný a loajální vůči svým kolegům má možnost pravidelně přispívat na nadaci policistů a hasičů, která v případě náhlého úmrtí policisty pomáhá pozůstalým rodinám překlenout jejich tíživou finanční situaci.

Na druhou stranu každý policista, který si uvědomuje rizikovost tohoto povolání, chce být zodpovědný vůči svým nejbližším a aktivně je chránit, má možnost využít různých způsobů finančního zabezpečení v případě nečekané těžké újmy na zdraví nebo smrti. Jednou z možností je stát se členem policejních odborů, kdy v případě úmrtí je rodině okamžitě poskytována částka 50 000,-Kč. Další možnosti jsou např. různá nabízená riziková životní pojištění, kdy v případě jakéhokoliv úmrtí (tzn. nejenom při výkonu služby nebo v jeho souvislosti) obdrží obmyšlená strana sjednanou finanční částku.

9. Co podle vás nejvíce komplikuje poskytování pomoci v těchto případech?

Možná odlišný pohled vedení Policie ČR a rodinných příslušníků v případě nestandardních zranění nebo úmrtí policisty. V situaci, kdy okolnosti nebo

svědectví účastníků naznačují, že policista pochybil, např. jel nepřiměřeně rychle na služební zákrok, nezvládl složitou dopravní situaci nebo nepřizpůsobil rychlost stavu a povaze vozovky a v důsledku nárazu zemřel on, nebo jeho kolega, vzniká ze strany vedení Policie ČR nejednoznačný, vysoce obezřetný postoj, který je zcela pochopitelný. Tento postoj pak bývá v rozporu s prožívanou újmou ze strany rodinných příslušníků, kteří jsou vnitřně přesvědčeni o správnosti jednání jejich blízkého a kteří bez ohledu na okolnosti trpí ztrátou, a očekávají plnou podporu ze strany Policie ČR.

10. Vnímáte, že pozůstalí dostávají dostatečnou dlouhodobou psychologickou a sociální podporu?

Jako krizový intervent a policejní psycholog jsem obvykle na začátku psychické a následné psychologické podpory pozůstalým. V případě, že je zřejmé, že pozůstalí budou potřebovat dlouhodobou péči (tzn. více jak 5-6 sezení), předáváme je do terapeutické péče kolegů. Za mne jsem přesvědčen, že pozůstalým po policistech je věnována dostatečná psychologická podpora. Co se týče sociální podpory, nemohu se k tomu jednoznačně vyjádřit, protože je to vysoce individuální. Vždy záleží na velikosti sociální sítě zesnulého policisty a jeho rodiny, zejména na tom, jaké pevné, hluboké a funkční vztahy měl se svým okolím apod.

11. Jak hodnotíte spolupráci mezi policií, krizovými interventy a dalšími složkami (např. armádou, zdravotníky, neziskovým sektorem)?

Z mé pozice jako policejního psychologa, koordinátora krizových intervencí KŘP Jčk a zároveň člena týmu krizové intervence KŘP Jčk se každý den snažím o propojení se zbývajícími pomáhajícími složkami integrovaného záchranného systému (HZS, ZZS), udržení dobrých vztahů s neziskovými organizacemi (např. BKB o.s., Theia o.p.s., Intervenční centrum Č.B. apod.), a o kontinuální poskytování péče nejenom pozůstalým po policistech, ale všem zvýšeně psychicky traumatizovaným osobám, bez ohledu na působící příčinu (DN, TČ, hromadné neštěstí, živelná pohroma,...).

12. Co by mohlo tuto spolupráci zefektivnit a přispět ke komplexnější pomoci rodinám padlých policistů?

Nic konkrétního mne nenapadá.

13. Jaké změny by podle vás mohly zlepšit systém podpory pro pozůstalé po padlých policistech?

Stejně jako v předchozím případě mne nic konkrétního nenapadá.

14. Jakou roli by v této oblasti mohla hrát prevence, vzdělávání a příprava policistů i jejich rodin?

Zde vidím teoretické možnosti ke zlepšení.

Jednak v oblasti vzdělávání a přípravy policistů by mělo být nově nastupujícím policistům věnováno více času na dostatečné zpevnění vhodných bezpečnostních postupů. Pokud na počátku nedojde k jejich správnému osvojení a zpevnění, později se tyto nesprávné návyky obtížně přeučují. Bohužel, aktuální nedostatek policistů a snaha o jejich brzké zařazení do služby, stejně jako větší tlak na výkon namísto bezpečnosti, neumožňuje toto správné mentální zpevnění.

Když pak nedostatečně zaškolený policista po nějakém čase zaučuje nového policistu, předává mu svůj „nesprávný“ vzor. Jako další řešení proto navrhuji vychovat si kvalitní mentory. Avšak i kdyby policie ČR si tyto mentory vychovala, dokud se nezmění rychlé uvádění nováčků do praxe a dostupnost starších nevhodných vzorů, je to jako škodlivý mem, který se předává stále dál.

Třetím krokem je převzetí větší odpovědnosti policistů za život svůj a kolegy, a to nejenom při provádění služebních úkonů a zákroků ale i v běžném životě. Zde bohužel působí efekt nesprávného vyhodnocování pravděpodobnosti rizik. Opakovaný poklidný průběh služby ukolébá naši pozornost a ostražitost tzn. důraz na naši bezpečnost. Namísto uvědomění si, že čím delší je řada předchozích bezproblémových zákroků, tím pravděpodobnější je následující výskyt komplikace povolujeme hranice naší bezpečnosti na minimum, dokud se něco nestane.

Stále se jako nezúčastněná osoba setkávám v běžném životě s nedostatečnou zodpovědností za sebe a svůj život. V nedávné době jsem např. zažil instruktora střelby, který v rámci své profesní činnosti nás naprosto perfektně instruoval a dbal na bezpečnost při střelbě, a po službě sedl na bicykl a bez přilby vyrazil do městského provozu.

Zpevněnými bezpečnostními postupy ze strany nováčků, které se ještě více prohloubí ve zvýšenou chybovost v důsledku stresu v rámci krizových situací.

15. Máte osobní doporučení nebo zkušenost, kterou by podle vás stálo za to promítnout do systému pomoci v České republice?

Žádnou takovou nemám.